

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Όμιλος ΕΤΕ
Ενδιάμεσες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις
Περίοδου από 1 Ιανουαρίου έως 31 Μαρτίου 2020

Μάϊος 2020

Πίνακας Περιεχομένων

Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης	3
Κατάσταση Αποτελεσμάτων – 3 μηνών	4
Κατάσταση Συνολικών Εσόδων – 3 μηνών.....	5
Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων – Όμιλος.....	6
Κατάσταση Ταμειακών Ροών	7
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1: Γενικές πληροφορίες.....	8
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 2: Περίληψη σημαντικών λογιστικών αρχών.....	9
2.1 Βάση παρουσίασης.....	9
2.2 Συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας	9
2.3 Υιοθέτηση των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ)	10
2.4 Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και κρίσεις στην εφαρμογή των λογιστικών αρχών	12
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 3: Τομείς δραστηριότητας.....	13
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 4: Προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού και άλλων κινδύνων.....	16
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 5: Κόστος αναδιάρθρωσης.....	16
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 6: Φόροι.....	17
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 7: Κέρδη ανά μετοχή	17
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 8: Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	17
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 9: Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων	20
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 10: Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση, υποχρεώσεις σχετιζόμενες με μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση και διακοπείσες δραστηριότητες	20
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 11: Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	22
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 12: Υποχρεώσεις προς πελάτες.....	22
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 13: Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους και λοιπές δανειακές υποχρεώσεις.....	23
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 14: Ενδεχόμενες υποχρεώσεις, εξασφαλίσεις, μεταφορές χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και δεσμεύσεις	23
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 15: Μετοχικό κεφάλαιο, διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο και ίδιες μετοχές	25
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 16: Φορολογικές επιδράσεις σχετιζόμενες με τα λοιπά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου	25
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 17: Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη.....	26
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 18: Κεφαλαιακή επάρκεια.....	27
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 19: Εύλογες αξίες χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και παθητικού.....	28
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 20: Ενοποιούμενες εταιρείες	34
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 21: Κίνδυνοι σχετιζόμενοι με την έξαρση του COVID-19.....	35
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 22: Γεγονότα μετά την ημερομηνία αναφοράς	40

Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης

31 Μαρτίου 2020

εκατ. €	Σημείωση	Όμιλος	
		31.03.2020	31.12.2019
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			
Ταμείο και διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες		5.634	3.502
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων		3.754	2.974
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων		445	463
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα		5.405	4.833
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	8	28.913	29.181
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων	9	11.092	8.889
Ακίνητα επενδύσεων		136	152
Συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης		8	8
Υπεραξία επιχειρήσεων, λογισμικό και λοιπά άυλα περιουσιακά στοιχεία		213	201
Ενσώματα πάγια στοιχεία		1.705	1.715
Απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους		4.909	4.911
Απαιτήσεις από φόρο εισοδήματος		356	366
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού		2.089	2.444
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	10	4.509	4.609
Σύνολο ενεργητικού		69.168	64.248
ΠΑΘΗΤΙΚΟ			
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	11	7.260	4.449
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα		3.316	2.870
Υποχρεώσεις προς πελάτες	12	45.364	43.648
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	13	1.376	1.365
Λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	13	3	5
Υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους		12	12
Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό		252	267
Υποχρεώσεις από φόρο εισοδήματος		2	1
Λοιπά στοιχεία παθητικού		2.846	2.761
Υποχρεώσεις σχετιζόμενες με μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	10	3.578	3.593
Σύνολο παθητικού		64.009	58.971
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ			
Μετοχικό κεφάλαιο	15	2.744	2.744
Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	15	13.866	13.866
Μείον: Ίδιες μετοχές	15	-	(1)
Αποθεματικά & αποτελέσματα εις νέον		(11.571)	(11.533)
Ποσά αναγνωρισμένα απευθείας στα ίδια κεφάλαια σχετιζόμενα με μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση		101	183
Ίδια κεφάλαια μετόχων Τράπεζας		5.140	5.259
Μη ελέγχουσες συμμετοχές		19	18
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων		5.159	5.277
Σύνολο παθητικού και ιδίων κεφαλαίων		69.168	64.248

Αθήνα, 28 Μαΐου 2020

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΚΩΣΤΑΣ Π. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΠΑΥΛΟΣ Κ. ΜΥΛΩΝΑΣ

ΧΡΙΣΤΟΣ Δ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Κατάσταση Αποτελεσμάτων για την περίοδο που έληξε 31 Μαρτίου 2020

εκατ. €	Σημείωση	Όμιλος	
		Από 1.1 έως 31.03.2020	31.03.2019
Συνεχιζόμενες δραστηριότητες			
Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα		330	347
Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα		(53)	(57)
Καθαρά έσοδα από τόκους		277	290
Έσοδα προμηθειών		90	80
Έξοδα προμηθειών		(24)	(21)
Καθαρά έσοδα από προμήθειες		66	59
Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων & τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου		271	118
Κέρδη / (ζημιές) που προκύπτουν από την παύση αναγνώρισης χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων επιμετρώμενων στο αποσβέσιμο κόστος		517	4
Καθαρά λουιά έσοδα / (έξοδα)		(12)	(21)
Καθαρά λειτουργικά έσοδα		1.119	450
Δαπάνες προσωπικού		(132)	(132)
Γενικά διοικητικά και λουιά λειτουργικά έξοδα		(49)	(50)
Αποσβέσεις και προβλέψεις απομείωσης αξίας ακινήτων επενδύσεων, ενσώματων παγίων και άυλων περιουσιακών στοιχείων		(38)	(23)
Προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού και άλλων κινδύνων	4	(499)	(110)
Κόστος αναδιάρθρωσης	5	(93)	(101)
Κέρδη προ φόρων		308	34
Φόροι		(4)	(4)
Κέρδη περιόδου από συνεχιζόμενες δραστηριότητες		304	30
Διακοπείσες δραστηριότητες			
Κέρδη από διακοπείσες δραστηριότητες	10	1	21
Κέρδη περιόδου		305	51
Αναλογούντα σε:			
Μετόχους μη ελεγχουσών συμμετοχών		1	10
Μετόχους της Τράπεζας		304	41
Κέρδη ανά μετοχή (Ευρώ) – Βασικά και προσαρμοσμένα από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	7	€0,33	€0,03
Κέρδη ανά μετοχή (Ευρώ) – Βασικά και προσαρμοσμένα από συνεχιζόμενες και διακοπείσες δραστηριότητες	7	€0,33	€0,04

Αθήνα, 28 Μαΐου 2020

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΚΩΣΤΑΣ Π. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΠΑΥΛΟΣ Κ. ΜΥΛΩΝΑΣ

ΧΡΙΣΤΟΣ Δ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Κατάσταση Συνολικών Εσόδων για την περίοδο που έληξε 31 Μαρτίου 2020

ΕΚΑΤ. €	Όμιλος	
	31.03.2020	31.03.2019
Κέρδη περιόδου	305	51
Λοιπά συνολικά έσοδα/(έξοδα):		
Στοιχεία τα οποία μεταγενέστερα μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα:		
Αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση, μετά από φόρους	(84)	36
Επενδύσεις σε χρεωστικούς τίτλους επιμετρώμενες στην εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων ("ΕΑΜΛΣΕ"), μετά από φόρους	(300)	16
Συναλλαγματικές διαφορές, μετά από φόρους	(4)	5
Αντιστάθμιση ταμειακών ροών, μετά από φόρους	(13)	-
Σύνολο στοιχείων τα οποία μεταγενέστερα μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα	(401)	57
Στοιχεία τα οποία μεταγενέστερα δεν μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα:		
Επενδύσεις σε συμμετοχικούς τίτλους επιμετρώμενες στην ΕΑΜΛΣΕ, μετά από φόρους	(23)	13
Σύνολο στοιχείων τα οποία μεταγενέστερα δεν μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα	(23)	13
Λοιπά συνολικά έσοδα/(έξοδα) περιόδου, μετά από φόρους	(424)	70
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα/(έξοδα) περιόδου	(119)	121
Αναλογούντα σε:		
Μετόχους μη ελεγχουσών συμμετοχών	1	10
Μετόχους της Τράπεζας	(120)	111

Αθήνα, 28 Μαΐου 2020

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΚΩΣΤΑΣ Π. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΠΑΥΛΟΣ Κ. ΜΥΛΩΝΑΣ

ΧΡΙΣΤΟΣ Δ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων - Όμιλος για την περίοδο που έληξε 31 Μαρτίου 2020

εκατ. €	Αναλογούντα σε μετόχους της Τράπεζας											
	Μετοχικό Κεφάλαιο	Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	Ίδιες μετοχές	Αξιόγραφα στην ΕΑΜΛΣΕ	Αποθεματικό συναλ/κών διαφορών	Αντιστάθμιση καθαρής επένδυσης	Αντιστάθμιση ταμειακών ροών	Προγράμματα καθορισμένων παροχών	Λοιπά αποθεματικά και αποτ/ματα εις νέον	Σύνολο	Μη ελέγχουσες συμμετοχές	Σύνολο
	Κοινές μετοχές	Κοινές μετοχές										
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2018	2.744	13.866	-	90	12	(119)	-	(162)	(11.469)	4.962	676	5.638
Επίδραση Δ.Π.Χ.Α. 16	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4	-	4
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2019	2.744	13.866	-	90	12	(119)	-	(162)	(11.465)	4.966	676	5.642
Λοιπά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου	-	-	-	65	5	-	-	-	-	70	-	70
Κέρδη περιόδου	-	-	-	-	-	-	-	-	41	41	10	51
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου	-	-	-	65	5	-	-	-	41	111	10	121
Εξαγορές / πωλήσεις & συμμετοχές σε αυξήσεις κεφαλαίου θυγατρικών & συμμετοχών με τη μέθοδο της καθαρής θέσης	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	10	11
Υπόλοιπο την 31 Μαρτίου 2019	2.744	13.866	-	155	17	(119)	-	(162)	(11.423)	5.078	696	5.774
Κινήσεις μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 2019	-	-	(1)	466	53	8	(24)	(29)	(292)	181	(678)	(497)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2019 και την 1 Ιανουαρίου 2020	2.744	13.866	(1)	621	70	(111)	(24)	(191)	(11.715)	5.259	18	5.277
Λοιπά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου	-	-	-	(407)	(4)	-	(13)	-	-	(424)	-	(424)
Κέρδη/(ζημιές) από συμμετοχικούς τίτλους επιμετρώμενες στην ΕΑΜΛΣΕ αναταξινομηθείσες στα αποτελέσματα εις νέον	-	-	-	(19)	-	-	-	-	19	-	-	-
Κέρδη περιόδου	-	-	-	-	-	-	-	-	304	304	1	305
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου	-	-	-	(426)	(4)	-	(13)	-	323	(120)	1	(119)
(Αγορές)/πωλήσεις ιδίων μετοχών	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Υπόλοιπο την 31 Μαρτίου 2020	2.744	13.866	-	195	66	(111)	(37)	(191)	(11.392)	5.140	19	5.159

Οι σημειώσεις στις σελίδες 8 μέχρι 40 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Κατάσταση Ταμειακών Ροών για την περίοδο που έληξε 31 Μαρτίου 2020

εκατ. €	Όμιλος	
	31.03.2020	31.03.2019
Ταμειακές ροές λειτουργικών δραστηριοτήτων		
Κέρδη/(ζημίες) προ φόρων	308	58
Προσαρμογές για:		
Μη ταμειακά στοιχεία που περιλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων & λοιπές προσαρμογές:	(191)	110
Αποσβέσεις ακινήτων επενδύσεων, ενσώματων παγίων στοιχείων, και άυλων περιουσιακών στοιχείων	38	27
Αποσβέσεις διαφοράς υπέρ / υπό το άρτιο επενδυτικού χαρτοφυλακίου, δανείων & απαιτήσεων και δανειακών υποχρεώσεων	6	(6)
Προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού και άλλων κινδύνων	598	187
Προβλέψεις για παροχές προσωπικού	4	3
Αποτέλεσμα από αντιστάθμιση κινδύνου εύλογης αξίας	(17)	1
Έσοδα από μερίσματα αξιογράφων επενδύσεων	(1)	-
Καθαρό (κέρδος) / ζημία από πώληση ενσώματων παγίων στοιχείων & ακινήτων επενδύσεων	(10)	(1)
Καθαρό (κέρδος) / ζημία από πώληση αξιογράφων επενδύσεων	(310)	(49)
Κέρδος από την ανταλλαγή Ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου	(515)	-
Δεδουλευμένοι τόκοι χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων και αποτελέσματα από επαναγορά πιστωτικών τίτλων	15	11
Προσαρμογές αποτίμησης χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	(1)	(66)
Λοιπές μη ταμειακές λειτουργικές ροές	2	3
Καθαρή (αύξηση) / μείωση λειτουργικών απαιτήσεων:	(1.424)	(786)
Υποχρεωτικές καταθέσεις σε Κεντρικές Τράπεζες	14	(2)
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	(1.181)	(722)
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	13	683
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα ενεργητικού	(548)	(513)
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	(206)	(184)
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	484	(48)
Καθαρή αύξηση / (μείωση) λειτουργικών υποχρεώσεων:	4.939	(1.537)
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	2.807	(1.924)
Υποχρεώσεις προς πελάτες	1.682	(526)
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα παθητικού	444	453
Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό	(17)	(12)
Ασφαλιστικά αποθέματα και υποχρεώσεις	20	50
Φόρος εισοδήματος που (καταβλήθηκε) / εισπράχθηκε	4	(11)
Λοιπά στοιχεία παθητικού	(1)	433
Καθαρές ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες	3.632	(2.155)
Ταμειακές ροές επενδυτικών δραστηριοτήτων		
Απόκτηση θυγατρικών, εκτός ταμειακών διαθεσίμων και ισοδυνάμων που αποκτήθηκαν	-	(8)
Εισπραχθέντα μερίσματα από χαρτοφυλάκιο επενδύσεων και συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης	1	-
Απόκτηση ακινήτων επενδύσεων, ενσώματων παγίων στοιχείων, και άυλων περιουσιακών στοιχείων	(25)	(18)
Εισπράξεις από διάθεση ενσώματων παγίων στοιχείων και ακινήτων επενδύσεων	27	1
Απόκτηση χαρτοφυλακίου επενδύσεων	(4.042)	(3.477)
Εισπράξεις από πώληση και εξόφληση χαρτοφυλακίου επενδύσεων	2.503	2.496
Καθαρές ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες	(1.536)	(1.006)
Ταμειακές ροές χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων		
Εισπράξεις από έκδοση πιστωτικών τίτλων και λοιπών δανειακών υποχρεώσεων	8	255
Αποπληρωμή πιστωτικών τίτλων, λοιπών δανειακών υποχρεώσεων και προνομιούχων τίτλων	(14)	(54)
Αποπληρωμή κεφαλαίου στις καταβολές μισθωμάτων	(15)	-
Εισπράξεις από πώληση ιδίων μετοχών	4	7
Αγορά ιδίων μετοχών	(3)	(7)
Καθαρές ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες	(20)	201
Επίπτωση συναλλαγματικών διαφορών στο ταμείο και τα ταμειακά ισοδύναμα	2	(2)
Καθαρή αύξηση / (μείωση) ταμείου και ταμειακών ισοδυνάμων	2.078	(2.962)
Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα έναρξης περιόδου	4.148	6.453
Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα τέλους περιόδου	6.226	3.491

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1: Γενικές πληροφορίες

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε. (εφεξής «ΕΤΕ» ή «Τράπεζα») ιδρύθηκε το 1841 και οι μετοχές της εισήχθησαν στο Χρηματιστήριο Αθηνών («ΧΑ») το 1880. Η Τράπεζα έχει την έδρα της στην οδό Αιόλου 86, Αθήνα, Ελλάδα (αριθμ. Γ.Ε.ΜΗ 237901000), τηλ.: (+30) 210 334 1000, www.nbg.gr. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, η Τράπεζα μπορεί να ιδρύει καταστήματα, πρακτορεία και γραφεία αντιπροσωπείας οπουδήποτε στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Η Τράπεζα κατά τη διάρκεια των 179 ετών λειτουργίας της, έχει επεκτείνει το φάσμα των τραπεζικών υπηρεσιών που προσφέρει και καλύπτει όλα τα σύγχρονα τραπεζικά προϊόντα. Η Τράπεζα μαζί με τις θυγατρικές της (εφεξής ο «Όμιλος») παρέχουν ένα ευρύ φάσμα χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, το οποίο περιλαμβάνει κυρίως λιανική, εταιρική και επενδυτική τραπεζική, διαχείριση Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων, συναλλακτική τραπεζική, χρηματοδοτική μίσθωση, πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων, χρηματιστηριακή μεσιτεία, διαχείριση ενεργητικού πελατών, διαχείριση ακίνητης περιουσίας και ασφαλιστικές υπηρεσίες. Ο Όμιλος δραστηριοποιείται κυρίως στην Ελλάδα, στο Ηνωμένο Βασίλειο, στη Βόρεια Μακεδονία, στη Ρουμανία, στη Βουλγαρία, στην Κύπρο, στη Μάλτα, στην Αίγυπτο και στο Λουξεμβούργο.

Η σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου, είναι η εξής:

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου

(Μη Εκτελεστικό Μέλος)

Κώστας Π. Μιχαηλίδης

Ο Διευθύνων Σύμβουλος

Πάυλος Κ. Μυλωνάς

Εκτελεστικά Μέλη⁽¹⁾

Χριστίνα Θ. Θεοφιλίδη

Ανεξάρτητα Μη Εκτελεστικά Μέλη

Γκίκας Α. Χαρδούβελης, Ανώτερος Ανεξάρτητος Σύμβουλος

Andrew J. McIntyre

Claude Edgar L.G. Piret

Αβραάμ Κ. Γούναρης

Anne Clementine L. Marion-Bouchacourt⁽²⁾

Wietze J.P. Reehoorn

Elena Ana E.V. Cernat

Μη Εκτελεστικά Μέλη

Αικατερίνη Κ. Μπερίτση⁽³⁾

Εκπρόσωπος του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας

Περικλής Φ. Δρούγκας

⁽¹⁾ Την 30 Ιανουαρίου 2020, κατά τη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας, ανακοινώθηκε η παραίτηση του κ. Δημητρίου Ν. Καποτόπουλου από τη θέση του εκτελεστικού μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου.

⁽²⁾ Την 1 Απριλίου 2020, κατά τη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου, η κα. Anne Clementine L. Marion-Bouchacourt εξελέγη ως νέο ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας.

⁽³⁾ Την 16 Απριλίου 2020, κατά τη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου, αποφασίστηκε να καταργηθεί λειτουργικά η θέση του Αντιπροέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου, την οποία κατείχε μέχρι αυτή την ημερομηνία η κα Αικατερίνη Κ. Μπερίτση, η οποία παραμένει μη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας.

Όλα τα μέλη εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση των Μετόχων, για περίοδο που δεν υπερβαίνει τα 3 έτη και με δυνατότητα επανεκλογής. Η θητεία των παραπάνω μελών λήγει με την Ετήσια Γενική Συνέλευση των Μετόχων το 2021.

Οι παρούσες ενδιάμεσες χρηματοοικονομικές καταστάσεις έχουν εγκριθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας την 28 Μαΐου 2020.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 2: Περίληψη σημαντικών λογιστικών αρχών

2.1 Βάση παρουσίασης

Οι συνοπτικές ενοποιημένες ενδιάμεσες χρηματοοικονομικές καταστάσεις για την τρίμηνη περίοδο που έληξε την 31 Μαρτίου 2020 (οι «ενδιάμεσες χρηματοοικονομικές καταστάσεις»), έχουν συνταχθεί σύμφωνα με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 34 *Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις*. Οι ενδιάμεσες χρηματοοικονομικές καταστάσεις περιλαμβάνουν επιλεγμένες επεξηγηματικές σημειώσεις και όχι όλη την πληροφόρηση που απαιτείται για τη σύνταξη πλήρων ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Συνεπώς, οι ενδιάμεσες χρηματοοικονομικές καταστάσεις θα πρέπει να αναγνωστούν σε συνδυασμό με τις ενοποιημένες και ατομικές ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις της χρήσης που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019, οι οποίες έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς («ΔΠΧΑ») όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (η «ΕΕ»).

Οι λογιστικές πολιτικές που υιοθετήθηκαν είναι αντίστοιχες με αυτές της προηγούμενης χρήσης και της αντίστοιχης ενδιάμεσης περιόδου, εκτός από αυτές που αφορούν σε νέα πρότυπα και τροποποιήσεις, όπως αναφέρονται κατωτέρω στη Σημείωση 2.3 Υιοθέτηση των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ).

Τα ποσά απεικονίζονται στρογγυλοποιημένα σε εκατ. Ευρώ (εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά). Όπου κρίθηκε απαραίτητο, τα συγκριτικά στοιχεία αναμορφώθηκαν προκειμένου να συνάδουν με αλλαγές στην παρουσίαση κατά την τρέχουσα περίοδο.

Οι ενδιάμεσες χρηματοοικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί σύμφωνα με την αρχή του ιστορικού κόστους, με εξαίρεση τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω λυτών συνολικών εσόδων, τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων και όλα τα συμβόλαια παραγώγων, τα οποία επιμετρώνται στην εύλογη αξία τους.

Αναφορικά με την επισκόπηση της χρηματοοικονομικής θέσης του Ομίλου υπό το πρίσμα της πανδημίας του κορωνοϊού («COVID-19»), ο Όμιλος αξιολόγησε τα περιουσιακά του στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων των άυλων περιουσιακών στοιχείων και των επενδύσεων σε συμμετοχικούς τίτλους για πιθανή απομείωση, και εξέτασε τις εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών μέσων που αποτιμώνται στην εύλογη αξία. Με βάση την επισκόπησή μας την 31 Μαρτίου 2020, δεν έχουν καταγραφεί σημαντικές απομειώσεις εκτός από τις προβλέψεις απομείωσης για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές («ΑΠΖ») σχετικές με δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών επιμετρούμενων στο αποσβεσμένο κόστος (βλ. Σημείωση 4) και δεν υπήρξαν σημαντικές αλλαγές στις εύλογες αξίες και στις ταξινομήσεις ιεραρχίας εύλογης αξίας.

2.2 Συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας

Συμπέρασμα για τη συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας

Λαμβάνοντας υπόψη (α) την τρέχουσα χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα («ΕΚΤ») κυρίως μέσω των στοχευμένων πράξεων πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης («TLTROs») και την τρέχουσα πρόσβαση στις διευκολύνσεις χρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος με σημαντικά πλεονάσματα εγγυήσεων, καθώς και τους Δείκτες Κάλυψης Ρευστότητας («LCR») και Καθαρής Σταθερής Χρηματοδότησης («NSFR»), οι οποίοι είναι αρκετά πάνω από το ελάχιστο εποπτικό όριο του 100%, (β) τον δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 («CET1») του Ομίλου κατά την 31 Μαρτίου 2020, ο οποίος υπερέβη τον ελάχιστο δείκτη Συνολικών Κεφαλαιακών Απαιτήσεων («OCR»), και (γ) την αντιμετώπιση της άνευ προηγουμένου κρίσης της πανδημίας COVID-19 από τις ευρωπαϊκές και τις ελληνικές αρχές για την παροχή υποστήριξης με φορολογικά και οικονομικά μέτρα ελάφρυνσης (βλ. Σημείωση 21), το Διοικητικό Συμβούλιο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι για τον Όμιλο η εφαρμογή της αρχής της συνέχισης της επιχειρηματικής του δραστηριότητας για την κατάρτιση των ενδιάμεσων οικονομικών καταστάσεων είναι κατάλληλη.

Ρευστότητα

Την 31 Μαρτίου 2020, η χρηματοδότηση από την ΕΚΤ αυξήθηκε κατά €1,2 δισ. μέσω πράξεων πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης («TLTROs») και ανήλθε σε €3,4 δισ. (31 Δεκεμβρίου 2018: €2,2 δισ. από TLTROs). Επιπρόσθετα, την 31 Μαρτίου 2020, η Τράπεζα είχε συνάψει συμβάσεις επαναγοράς ομολόγων με Πιστωτικά Ιδρύματα («Π.Ι.») του εξωτερικού (repos) ύψους €2,0 δισ., ενώ χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία της Τράπεζας αξίας σε μετρητά ύψους €12,3 δισ. ήταν διαθέσιμα για περαιτέρω αύξηση της ρευστότητας.

Κεφαλαιακή επάρκεια

Την 31 Μαρτίου 2020, ο CET1 και ο συνολικός δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας του Ομίλου διαμορφώθηκαν σε 14,6% και 15,5% αντίστοιχα (συμπεριλαμβανομένων των κερδών της περιόδου: 15,5% και 16,4% αντίστοιχα), υπερβαίνοντας τους δείκτες Συνολικών Κεφαλαιακών Απαιτήσεων ποσοστού 13,75% και 11,5%¹ για το 2019 και 2020 (μετά τα μέτρα για την ελάφρυνση κεφαλαίου), αντίστοιχα (βλ. Σημείωση 18).

¹ Το απόθεμα ασφαλείας O-SII, ενδέχεται επίσης να αποτελέσει μέρος των μέτρων ελάφρυνσης κεφαλαίου, τελώντας υπό την έγκριση της Εθνικής Αρχής Μακροπροληπτικής Εποπτείας, με αποτέλεσμα ο δείκτης Συνολικών Κεφαλαιακών Απαιτήσεων για το 2020 μετά τα μέτρα ελάφρυνσης να διαμορφωθεί σε 11,0%.

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Όμιλος

Εξελίξεις στο μακροοικονομικό περιβάλλον

Η πανδημία του COVID-19 επιφέρει αυξανόμενο κόστος ανθρώπινων απωλειών παγκοσμίως, οδηγώντας σε ραγδαία επιδείνωση των οικονομικών συνθηκών από το Μάρτιο του 2020. Η αυξανόμενη αβεβαιότητα και τα απαραίτητα μέτρα προστασίας, τα οποία οδήγησαν στην ουσιαστική αναστολή ενός ευρέος φάσματος επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στην Ελλάδα και σε ένα μεγάλο αριθμό χωρών παγκοσμίως, αναμένεται να έχουν ένα άνευ προηγουμένου αντίκτυπο στις οικονομικές επιδόσεις το 2020. Οι επίσημες προβλέψεις για συρρίκνωση του ΑΕΠ το δεύτερο τρίμηνο του 2020 εμφανίζουν τη μεγαλύτερη μείωση που έχει καταγραφεί ποτέ σε εθνικούς λογαριασμούς στις περισσότερες οικονομίες.

Οι επίσημες προβλέψεις για την οικονομική δραστηριότητα υπέστησαν σημαντικές καθοδικές αναθεωρήσεις την περίοδο Απριλίου-Μαΐου 2020, με το ΔΝΤ να προβλέπει στις 14 Απριλίου 2020 συρρίκνωση του παγκόσμιου Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος («ΑΕΠ») κατά -3,0% ετησίως το 2020, έναντι των προβλέψεων του Ιανουαρίου του 2020 για ετήσια αύξηση ύψους 3,3%. Ομοίως, οι χειμερινές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις 13 Φεβρουαρίου 2020 για αύξηση του ΑΕΠ κατά 2,4% ετησίως για την Ελλάδα και 1,2% ετησίως για την Ευρωζώνη το 2020 αναθεωρήθηκαν σε μειώσεις -9,7% και -7,7% ετησίως, αντίστοιχα, στις εαρινές προβλέψεις στις 6 Μαΐου 2020. Επιπλέον, οι επίσημες εκτιμήσεις σε ομοφωνία με τον ιδιωτικό τομέα συγκλίνουν και προς το παρόν δείχνουν μια πολύ απότομη, αλλά σχετικά μικρής διάρκειας, ύφεση, την οποία θα ακολουθήσει μια σχετικά ισχυρή ανάκαμψη το 2021. Οι εν λόγω προβλέψεις βασίζονται επίσης, στην παραδοχή ότι η εξάπλωση της πανδημίας θα τεθεί υπό έλεγχο και δεν θα προκύψει νέο σοβαρό κύμα διάδοσης του ιού μέχρι το τέλος του έτους.

Σε αυτό το πλαίσιο, η ελληνική οικονομία, η οποία ανέκαμψε ύστερα από μια 10ετή ύφεση, αντιμετωπίζει μια εξωγενή διαταραχή πρωτοφανών διαστάσεων. Το ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 1,9% ετησίως σε σταθερές τιμές το 2019, ενώ ένα υποσύνολο οικονομικών δεικτών στο πρώτο τρίμηνο του 2020 προοιωνίζε περαιτέρω επέκταση της οικονομικής δραστηριότητας σε μια περίοδο που το ευρώ καθύονταν σε ύφεση. Ωστόσο οι οικονομικές πιέσεις αυξάνονται, καθώς η κρίση επηρεάζει δυσανάλογα τις τουριστικές μετακινήσεις και τους ευρύτερους τομείς υπηρεσιών οι οποίοι παίζουν καθοριστικό ρόλο στην οικονομική επίδοση της Ελλάδας και πλήττει την οικονομία στα πρώιμα στάδια της ανάκαμψης, με έναν ακόμη σημαντικό αριθμό επιχειρήσεων και νοικοκυριών να παραμένουν σε εύθραυστη κατάσταση.

Όσον αφορά τις θετικές εξελίξεις στην Ελλάδα, η επιτυχημένη στρατηγική διαχείρισης της κρίσης του COVID -19, στην οποία περιλήφθηκε η επιβολή προληπτικών περιοριστικών μέτρων για ένα ευρύ φάσμα οικονομικών δραστηριοτήτων, είχε ως αποτέλεσμα την έγκαιρη εξομάλυνση της καμπύλης της πανδημίας, ελαχιστοποιώντας τις ανθρώπινες απώλειες. Η Ελλάδα κατατάσσεται ανάμεσα στις χώρες της ΕΕ με τις καλύτερες επιδόσεις στον έλεγχο εξάπλωσης του ιού και έχει ήδη προχωρήσει σε σταδιακή άρση των περιοριστικών μέτρων από το Μάιο του 2020, η οποία προγραμματίζεται να συνεχιστεί και τον Ιούνιο του 2020. Επίσης, η Κυβέρνηση ενεργοποίησε ένα πακέτο δημοσιονομικής πολιτικής και στήριξης της ρευστότητας που απαρτίζεται από δημοσιονομικές παρεμβάσεις, αναστολές φόρων και εγγυήσεις, οι οποίες αντιστοιχούν σχεδόν στο 8,0% του ΑΕΠ και θα μπορούσαν να υπερβούν το 10,0% του ΑΕΠ, συμπεριλαμβανομένης της τραπεζικής μόχλευσης. Η οικονομική στήριξη αναμένεται να συνεχιστεί έως το τέλος του έτους, με την ΕΕ να αναπτύσσει νέες πρωτοβουλίες και μηχανισμούς οικονομικής στήριξης της ανάκαμψης. Ομοίως, η ΕΚΤ μεγιστοποιεί της προσπάθειά της να βελτιώσει την μετάδοση της πολιτικής της σε όλες της χώρες της Ευρωζώνης (επαναφορά της κατ' εξαίρεση αποδοχής των ελληνικών κρατικών ομολόγων ως εξασφαλίσεις, έκτακτο πρόγραμμα αγοράς στοιχείων ενεργητικού λόγω πανδημίας ("PEPP"), προσωρινή χαλάρωση των κανονιστικών απαιτήσεων). Ωστόσο, οι κίνδυνοι για την οικονομία παραμένουν σημαντικοί, με τη δραστική συρρίκνωση της δραστηριότητας να οδηγεί σε σημαντική επιδείνωση των οικονομικών συνθηκών του ιδιωτικού τομέα, η οποία εν μέρει αντισταθμίζεται από τα μέτρα απελευθέρωσης των μετακινήσεων, ενώ ο ρυθμός ανάκαμψης παραμένει αβέβαιος. Επιπλέον, υπάρχει ακόμη περιορισμένη ακόμη πληροφόρηση όσον αφορά την πιθανή μακροχρόνια επίπτωση της πανδημίας σε συγκεκριμένες οικονομικές δραστηριότητες – ιδίως τον τουρισμό – στην περίπτωση που ο COVID -19 παραμείνει σημαντική αβεβαιότητα για τη δημόσια υγεία και τον ερχόμενο χρόνο.

Για την λίστα των μέτρων που έχουν υιοθετηθεί μέσα στο 2020 για την παροχή υποστήριξης στο Ευρωπαϊκό τραπεζικό σύστημα και την ελληνική οικονομία κατά την αντιμετώπιση του COVID-19 βλ. Σημείωση 21.

2.3 Υιοθέτηση των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ)

Τροποποιήσεις σε υπάρχοντα πρότυπα και στο εννοιολογικό πλαίσιο που τέθηκαν σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2020

-Ορισμός της Επιχειρηματικής Οντότητας - Τροποποίηση στο ΔΠΧΑ 3 (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2020, όπως εκδόθηκε από το IASB). Το IASB εξέδωσε τροποποιήσεις για την έννοια της επιχειρηματικής οντότητας στο ΔΠΧΑ 3 *Συνένωση Επιχειρήσεων* προκειμένου να βοηθήσει τις εταιρείες να καθορίσουν εάν ένα σύνολο αποκτώμενων δραστηριοτήτων και περιουσιακών στοιχείων αποτελούν μία επιχειρηματική οντότητα ή όχι. Καθορίζονται οι ελάχιστες απαιτήσεις για τον ορισμό της επιχειρηματικής οντότητας, αφαιρείται η απαίτηση της αξιολόγησης για το εάν οι αντισυμβαλλόμενοι είναι ικανοί να αντικαταστήσουν κάποια ελλιπή στοιχεία ή διαδικασίες και να συνεχίζουν την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών, εισάγει κριτήρια για να βοηθήσει τις εταιρείες να αξιολογήσουν εάν οι αποκτώμενες δραστηριότητες είναι ουσιαστικές, περιορίζει τον ορισμό της επιχειρηματικής οντότητας και των παραγόμενων αγαθών ή υπηρεσιών και εισάγει ένα προαιρετικό τεστ συγκέντρωσης εύλογης αξίας περιουσιακών στοιχείων. Οι τροποποιήσεις πρέπει να εφαρμοστούν σε συνενώσεις επιχειρήσεων ή αποκτήσεις περιουσιακών στοιχείων που έχουν γίνει κατά την ή μεταγενέστερα της αρχής της πρώτης ετήσιας περιόδου αναφοράς από την 1 Ιανουαρίου 2020 και μετά. Συνεπώς, οι εταιρείες δεν χρειάζεται να επαναξιολογήσουν τις αντίστοιχες συναλλαγές που έχουν πραγματοποιήσει σε

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Όμιλος

προηγούμενες περιόδους αναφοράς. Η υιοθέτηση των τροποποιήσεων δεν είχε σημαντική επίπτωση στις ενοποιημένες ή στις ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

-Ορισμός του Ουσιώδους – Τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 1 και στο ΔΛΠ 8 (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2020, όπως εκδόθηκε από το IASB). Τον Οκτώβριο του 2018, το IASB εξέδωσε τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 1 *Παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων* και ΔΛΠ 8 *Λογιστικές Πολιτικές, Αλλαγές σε λογιστικές Εκτιμήσεις και Λάθη*, για να εναρμονίσει τον ορισμό του «ουσιώδους» σε όλα τα πρότυπα και να αποσαφηνίσει συγκεκριμένες πτυχές του ορισμού. Ο νέος ορισμός αναφέρει ότι «η πληροφορία είναι ουσιώδης, εάν παραλείποντας την, παραποιώντας την, ή παρεμποδίζοντάς την, θα μπορούσε να επηρεάσει τις αποφάσεις που λαμβάνουν οι χρήστες των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, οι οποίες παρέχουν χρηματοοικονομικές πληροφορίες για μία συγκεκριμένη οντότητα. Οι τροποποιήσεις αποσαφηνίζουν ότι το ουσιώδες εξαρτάται από την φύση ή την σημαντικότητα της πληροφορίας ή και από τα δύο. Μία οντότητα θα πρέπει να αξιολογήσει εάν μία πληροφορία μεμονωμένα ή σε συνδυασμό με άλλες πληροφορίες είναι ουσιώδης στο πλαίσιο των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Η υιοθέτηση των τροποποιήσεων δεν είχε σημαντική επίπτωση στις ενοποιημένες ενδιάμεσες χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

-Εννοιολογικό Πλαίσιο Τον Μάρτιο του 2018, το IASB εξέδωσε αναθεωρημένη έκδοση του Εννοιολογικού Πλαισίου για τη Χρηματοοικονομική Αναφορά (το «Πλαίσιο»), που θα έχει ισχύ για τις χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2020. Το Πλαίσιο καθορίζει τις θεμελιώδεις έννοιες της χρηματοοικονομικής αναφοράς που καθοδηγούν το IASB στην ανάπτυξη των ΔΠΧΑ. Το Πλαίσιο αποτελεί τη βάση για τα υπάρχοντα Πρότυπα αλλά δεν τα αντικαθιστά. Οι συντάκτες των χρηματοοικονομικών καταστάσεων χρησιμοποιούν το Πλαίσιο ως σημείο αναφοράς για την ανάπτυξη λογιστικών πολιτικών στις σπάνιες περιπτώσεις όπου μια συγκεκριμένη επιχειρηματική συναλλαγή δεν καλύπτεται από τα υπάρχοντα ΔΠΧΑ. Το IASB και η Επιτροπή Διερμηνειών ΔΠΧΑ θα αρχίσουν να χρησιμοποιούν άμεσα το νέο Πλαίσιο στην ανάπτυξη νέων ή στην τροποποίηση υφιστάμενων ΔΠΧΑ και διερμηνειών. Η υιοθέτηση του αναθεωρημένου εννοιολογικού πλαισίου δεν είχε σημαντική επίπτωση στις ενοποιημένες ενδιάμεσες χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

Οι τροποποιήσεις των υφιστάμενων προτύπων και το εννοιολογικό πλαίσιο, που ισχύουν από την 1η Ιανουαρίου 2020, εγκρίθηκαν από την ΕΕ.

Τροποποίηση που υιοθετήθηκε από τον Όμιλο σε προηγούμενες περιόδους

-Εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 Χρηματοοικονομικά Μέσα με το ΔΠΧΑ 4 Ασφαλιστήρια συμβόλαια (Τροποποίηση του ΔΠΧΑ 4). Η τροποποίηση, η οποία έχει υιοθετηθεί από την ΕΕ, εισάγει δύο προσεγγίσεις. Το τροποποιημένο πρότυπο θα α) παρέχει την επιλογή σε όλες τις οντότητες που εκδίδουν ασφαλιστήρια συμβόλαια να αναγνωρίζουν στα λοιπά συνολικά εισοδήματα αντί στην κατάσταση αποτελεσμάτων, τις τυχόν αποκλίσεις που θα προκύψουν λόγω της εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9, πριν από την έκδοση του νέου προτύπου για τα ασφαλιστήρια συμβόλαια (δηλ. τη διαφορά μεταξύ των ποσών που θα αναγνωρίζονταν στα αποτελέσματα σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9 και των ποσών που αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα σύμφωνα με το ΔΛΠ 39) - "μέθοδος επικάλυψης", και β) παρέχει στις οντότητες, οι δραστηριότητες των οποίων αφορούν κυρίως στον κλάδο των ασφαλίσεων, την επιλογή για προσωρινή απαλλαγή από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 έως το 2021 – "μέθοδος αναβολής". Οι οντότητες οι οποίες θα αναβάλουν την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9, θα συνεχίσουν να εφαρμόζουν το υπάρχον πρότυπο ΔΛΠ 39. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι το IASB αποφάσισε προσωρινά να παρατείνει την ημερομηνία λήξης αυτής της εξαίρεσης από την 1 Ιανουαρίου 2021 έως την 1 Ιανουαρίου 2023.

Ο Όμιλος έχει επιλέξει την αναβολή της εφαρμογής των διατάξεων του ΔΠΧΑ 9 για τη θυγατρική ασφαλιστική εταιρεία, Εθνική Ανώνυμη Ελληνική Εταιρεία Γενικών Ασφαλειών (Εθνική Α.Ε.Ε.Γ.Α.), όπως επιτρέπεται από τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2017/1988 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, από την 1η Ιανουαρίου 2018 μέχρι την 1 Ιανουαρίου 2021. Εάν το IASB οριστικοποιήσει την απόφασή του να παρατείνει την ημερομηνία λήξης αυτής της εξαίρεσης και η ΕΕ εγκρίνει την τροποποίηση τότε, ο Όμιλος μπορεί να επιλέξει να αναβάλει την εφαρμογή των διατάξεων του ΔΠΧΑ 9 για την Εθνική Α.Ε.Ε.Γ.Α., έως την 1 Ιανουαρίου 2023.

Την 31 Μαρτίου 2020, η Εθνική Α.Ε.Ε.Γ.Α. έχει κατηγοριοποιηθεί ως διακοπείσα δραστηριότητα και συνεχίζει να εφαρμόζει το ΔΛΠ 39.

Νέα ΔΠΧΑ και τροποποιήσεις σε υφιστάμενα πρότυπα που θα τεθούν σε ισχύ μετά το 2020

Νέα πρότυπα

-ΔΠΧΑ 17 Ασφαλιστήρια Συμβόλαια (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2021 και μετά, όπως εκδόθηκε από το IASB). Το ΔΠΧΑ 17 εκδόθηκε τον Μάιο του 2017 και αντικαθιστά το ΔΠΧΑ 4. Το ΔΠΧΑ 17 καθιερώνει τις αρχές για την αναγνώριση, επιμέτρηση, παρουσίαση καθώς και τις γνωστοποιήσεις των ασφαλιστήριων συμβολαίων που βρίσκονται στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω προτύπου και σκοπός του είναι να διασφαλίσει ότι μία οντότητα παρέχει σχετικές πληροφορίες που αντιπροσωπεύουν ακριβοδίκαια τα συμβόλαια αυτά. Το νέο πρότυπο επιλύει τα προβλήματα συγκρισιμότητας που είχε δημιουργήσει το ΔΠΧΑ 4 καθώς απαιτεί όλα τα ασφαλιστήρια συμβόλαια να λογιστικοποιούνται με συνεπή τρόπο. Οι ασφαλιστικές υποχρεώσεις θα επιμετρώνται σε τρέχουσες αξίες και όχι σε ιστορικό κόστος. Το πρότυπο δεν έχει υιοθετηθεί ακόμη από την Ε.Ε.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι το IASB αναμένει να εκδώσει τροποποιήσεις σε αυτό το πρότυπο κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2020 και έχει αποφασίσει προσωρινά ότι το ΔΠΧΑ 17 που ενσωματώνει τις τροποποιήσεις θα τεθεί σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2023, επομένως το IASB επίσης αποφάσισε προσωρινά να παρατείνει την καθορισμένη ημερομηνία λήξης της εξαίρεσης για ορισμένες ασφαλιστές από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 έως την 1 Ιανουαρίου 2023.

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Όμιλος

Ο Όμιλος είναι σε διαδικασία υλοποίησης του ΔΠΧΑ 17 και αξιολόγησης της επίδρασης από την εφαρμογή του Προτύπου και των προτεινόμενων τροποποιήσεων.

Τροποποιήσεις σε υφιστάμενα πρότυπα που θα τεθούν σε ισχύ μετά το 2020

-Αναφορά στο Εννοιολογικό Πλαίσιο – Τροποποιήσεις στο ΔΠΧΑ 3 Συνενώσεις Επιχειρήσεων (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2022, όπως εκδόθηκε από το IASB). Οι τροποποιήσεις ενημερώνουν μια αναφορά στο ΔΠΧΑ 3 για το Πλαίσιο χωρίς να αλλάζουν τις λογιστικές απαιτήσεις για συνενώσεις επιχειρήσεων.

-Ενσώματα Πάγια: Εισπράξεις ποσών πριν από την προβλεπόμενη χρήση – Τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 16 (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2022, όπως εκδόθηκε από το IASB). Οι τροποποιήσεις απαγορεύουν σε μια εταιρία να αφαιρεί από το κόστος των ενσώματων παγίων τα ποσά που εισπράττονται από την πώληση στοιχείων που έχουν παραχθεί ενώ το περιουσιακό στοιχείο βρίσκεται στη φάση προετοιμασίας για την προβλεπόμενη χρήση του. Αντ' αυτού, η εταιρία θα αναγνωρίζει τέτοιου είδους εισπράξεις από πωλήσεις και το σχετικό κόστος στα αποτελέσματα.

-Επαχθείς συμβάσεις: Κόστος Εκπλήρωσης Σύμβασης – Τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 37 (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2022, όπως εκδόθηκε από το IASB). Οι τροποποιήσεις καθορίζουν τα κόστη που λαμβάνονται υπόψη, κατά την αξιολόγηση του κατά πόσο μια σύμβαση θα είναι ζημιολογική.

-Ετήσιες Βελτιώσεις στα ΔΠΧΑ 2018–2020 (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2022 και μετά, όπως εκδόθηκε από το IASB). Οι τροποποιήσεις που έχουν εφαρμογή για τον Όμιλο αναφέρονται στη συνέχεια:

ΔΠΧΑ 9 Χρηματοοικονομικά Μέσα: Αμοιβές στο τεστ '10 τοις εκατό' για παύση αναγνώρισης των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων. Η τροποποίηση διευκρινίζει ποιες αμοιβές περιλαμβάνει μια οικονομική οντότητα όταν εφαρμόζει το τεστ '10 τοις εκατό' κατά την αξιολόγηση του κατά πόσον θα γίνει παύση αναγνώρισης μιας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης. Στην αξιολόγηση περιλαμβάνονται μόνο οι αμοιβές που καταβάλλονται ή εισπράττονται μεταξύ της οντότητας (του δανειολήπτη) και του δανειστή, συμπεριλαμβανομένων των αμοιβών που καταβάλλονται ή εισπράττονται από την οντότητα ή τον δανειστή για λογαριασμό του άλλου.

ΔΠΧΑ 16: Κίνητρα Μίσθωσης. Η τροποποίηση του Επεξηγηματικού Παραδείγματος 13 που συνοδεύει το ΔΠΧΑ 16 αφαιρεί από το παράδειγμα την απεικόνιση της αποζημίωσης από τον εκμισθωτή των βελτιώσεων του μισθίου, προκειμένου να επιλυθεί οποιαδήποτε πιθανή σύγχυση σχετικά με την αντιμετώπιση των κινήτρων μίσθωσης που ενδέχεται να προκύψουν λόγω του τρόπου με τον οποίο απεικονίζονται τα κίνητρα μίσθωσης σε αυτό παράδειγμα.

Οι τροποποιήσεις των υφιστάμενων προτύπων με ισχύ μετά το 2020 δεν έχουν ακόμη εγκριθεί από την ΕΕ.

2.4 Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και κρίσεις στην εφαρμογή των λογιστικών αρχών

Κατά τη σύνταξη των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων για την τρίμηνη περίοδο που έληξε 31 Μαρτίου 2020, οι σημαντικές εκτιμήσεις, κρίσεις και παραδοχές που διενεργήθηκαν από τη διοίκηση σε σχέση με την εφαρμογή των λογιστικών αρχών του Ομίλου και τις κύριες πηγές αβεβαιότητας εκτιμήσεων ήταν παρόμοιες με αυτές που εφαρμόστηκαν κατά τη σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων του Ομίλου για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019, εκτός από:

Πληροφορίες για μελλοντικές εκτιμήσεις

Για την τρίμηνη περίοδο που έληξε στις 31 Μαρτίου 2020, σημειώθηκε πρωτοφανής μεταβολή στις οικονομικές προοπτικές λόγω του COVID-19 που επηρέασε κυρίως τις προβλέψεις ΑΠΖ, με βασικούς οικονομικούς παράγοντες να παρουσιάζουν αισθητή αν και παροδική επιδείνωση. Το ΑΕΠ προβλέπεται να καταγράψει σημαντική συρρίκνωση το δεύτερο και το τρίτο τρίμηνο του 2020 (σε τριμηνιαία και ετήσια βάση). Πιο συγκεκριμένα, στο βασικό σενάριο η εκτίμηση του ΑΕΠ προβλέπει ένα περιβάλλον ύφεσης το 2020 με την ετήσια μεταβολή να φτάνει το 7,5%, ενώ προβλέπεται ανάκαμψη για το 2021 με το μέσο ρυθμό ανάπτυξης του ΑΕΠ στο 5,1% ετησίως. Η συρρίκνωση αυτή το 2020 επηρεάζει άμεσα ή έμμεσα ολόκληρο το φάσμα των μακροοικονομικών μεταβλητών που εξαρτώνται από την εξέλιξη του ΑΕΠ, συμπεριλαμβανομένου του Δείκτη Τιμών Οικιστικών Ακινήτων (House Price Index - HPI). Η ανάπτυξη του HPI θεωρείται ότι θα παραμείνει μηδενική μεταξύ του δεύτερου τριμήνου του 2020 και του τέταρτου τριμήνου του 2021 στο βασικό και το αισιόδοξο σενάριο, ενόψει του σημαντικού ρόλου των παραγόντων που δεν περιλαμβάνονται στα μοντέλα και επηρεάζουν αυτήν την αγορά, ενώ αναμένεται να μειωθεί σημαντικά στο απαισιόδοξο σενάριο με θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης το 2021, 2022, 2023 και 2024. Και τα τρία σενάρια ενσωματώνουν την επίδραση του COVID-19 στις μακροοικονομικές προοπτικές, συνεπώς οι συντελεστές στάθμισης των τριών μακροοικονομικών σεναρίων, δηλαδή του βασικού, αισιόδοξου και απαισιόδοξου, παρέμειναν ίδιοι με αυτούς στις 31 Δεκεμβρίου 2019. Πιο συγκεκριμένα, εφαρμόστηκε συντελεστής στάθμισης 55%, 20% και 25% αντίστοιχα.

Οι μακροοικονομικές μεταβλητές που χρησιμοποιεί η Τράπεζα σχετίζονται με ελληνικούς οικονομικούς παράγοντες και η πρόβλεψη ΑΠΖ επηρεάζεται κυρίως από μεταβολές του ΑΕΠ και του HPI.

Η μέση ετήσια πρόβλεψη για 2020-2024 για το ΑΕΠ στο βασικό, αισιόδοξο και απαισιόδοξο σενάριο είναι 0,7%, 3,2% and -1,3% αντίστοιχα ενώ για το HPI είναι 2,3%, 2,3% and -0,8% αντίστοιχα. Η προσέγγιση του Ομίλου για την εκτίμηση των προβλέψεων απομείωσης για ΑΠΖ δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών για το πρώτο τρίμηνο του 2020, περιλαμβάνει ποιοτικές επικαλύψεις στα αποτελέσματα των μοντέλων ΔΠΧΑ 9, προκειμένου να μειωθεί η υπερβολική προκυκλικότητα που είναι ενσωματωμένη στα

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Όμιλος

μοντέλα, λόγω της πρωτοφανούς εμπροσθοβαρούς επίδρασης στο ΑΕΠ σύμφωνα με τη λογιστική και εποπτική καθοδήγηση, καθώς επίσης και επικαλύψεις για πληροφόρηση που δεν ενσωματώνεται πλήρως στα μοντέλα, όπως τομείς της οικονομίας που δεν επηρεάστηκαν από τον COVID-19.

Ο Όμιλος έχει καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια για να λάβει υπόψη όλες τις λογικές και βάσιμες πληροφορίες που ήταν διαθέσιμες κατά την αξιολόγηση σχετικά με τις προβλέψεις απομείωσης για ΑΠΖ για το πρώτο τρίμηνο του 2020, δεδομένων των περιορισμών που θέτουν τα πρωτοφανή επίπεδα αβεβαιότητας των μακροοικονομικών προοπτικών λόγω της επίδρασης του COVID-19.

Υπάρχουν ακόμη πολλοί άγνωστοι παράγοντες συμπεριλαμβανομένης της διάρκειας της επίπτωσης του COVID-19 στην οικονομία και των αποτελεσμάτων των κυβερνητικών φορολογικών και νομισματικών ενεργειών της ΕΚΤ, σε συνδυασμό με τα προγράμματα αναβολής πληρωμών που εφαρμόστηκαν πρόσφατα (βλ. Σημείωση 21). Ο Όμιλος θα συνεχίσει να αξιολογεί τις προβλέψεις ΑΠΖ και τις σχετικές οικονομικές προοπτικές κάθε τρίμηνο.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 3: Τομείς δραστηριότητας

Ο Όμιλος παρακολουθεί τις δραστηριότητές του μέσω των ακόλουθων επιχειρηματικών τομέων::

Λιανικής τραπεζικής

Η λιανική τραπεζική περιλαμβάνει όλους τους ιδιώτες πελάτες, τους επαγγελματίες, τις μικρομεσαίες και τις μικρές επιχειρήσεις (επιχειρήσεις με ετήσιο τζίρο μέχρι €2,5 εκατ.). Η Τράπεζα, μέσω του εκτεταμένου δικτύου καταστημάτων και ψηφιακών δικτύων που διαθέτει, προσφέρει στους πελάτες της λιανικής τραπεζικής ευρύ φάσμα δανειακών προϊόντων (στεγαστικά, καταναλωτικά και χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις), καρτών (χρεωστικές, πιστωτικές και προπληρωμένες κάρτες), καταθετικών, επενδυτικών και ασφαλιστικών προϊόντων, καθώς επίσης και άλλα παραδοσιακά προϊόντα και υπηρεσίες.

Επιχειρηματικής και επενδυτικής τραπεζικής

Ο τομέας της επιχειρηματικής και επενδυτικής τραπεζικής περιλαμβάνει τις πιστοδοτήσεις όλων των μεγάλων και μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεων και τη χρηματοδότηση της ναυτιλίας εκτός των πιστοδοτήσεων που μεταφέρθηκαν στη μονάδα πιστοδοτήσεων ειδικής διαχείρισης και την επενδυτική τραπεζική. Ο Όμιλος προσφέρει στους πελάτες επιχειρηματικής τραπεζικής ευρύ φάσμα προϊόντων και υπηρεσιών, που περιλαμβάνουν την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών χρηματοοικονομικής και επενδυτικής φύσης, τη διαχείριση καταθέσεων, τη χορήγηση δανείων (σε ευρώ και σε ξένα νομίσματα), υπηρεσίες συναλλάγματος και την υποστήριξη εμπορικών δραστηριοτήτων.

Μονάδα πιστοδοτήσεων ειδικής διαχείρισης

Προκειμένου (α) να διαχειριστεί αποτελεσματικότερα τα δάνεια σε καθυστέρηση, τα μη εξυπηρετούμενα και τα καταγγελλόμενα δάνεια και (β) να διασφαλίσει πλήρη συμμόρφωση με την Πράξη 42/30.5.2014 και την Πράξη 47/9.2.2015 της Εκτελεστικής Επιτροπής της Τράπεζας της Ελλάδος και τον Κώδικα Δεοντολογίας Τραπεζών (άρθρο 1 παρ.2 Ν. 4224/2013), η Τράπεζα συνέστησε τη μονάδα εταιρικών πιστοδοτήσεων ειδικής διαχείρισης η οποία έχει τη γενική ευθύνη διαχείρισης αυτών των δανείων σε νομικά πρόσωπα.

Χρηματαγορών – Κεφαλαιαγορών και διαχείριση περιουσίας

Ο τομέας αυτός περιλαμβάνει τη διαχείριση διαθεσίμων και χαρτοφυλακίου ιδιωτών, τη διαχείριση περιουσίας (αμοιβαία κεφάλαια και αμοιβαία κεφάλαια κλειστού τύπου), υπηρεσίες θεματοφυλακής, υπηρεσίες private equity καθώς και υπηρεσίες χρηματοοικονομικής μεσιτείας.

Ασφαλιστικών δραστηριοτήτων

Ο Όμιλος προσφέρει ευρύ φάσμα ασφαλιστικών προϊόντων μέσω της θυγατρικής εταιρείας ΑΕΕΓΑ και άλλων θυγατρικών στη Νοτιοανατολική Ευρώπη. Η ΑΕΕΓΑ έχει ταξινομηθεί στα μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση και στις διακοπείσες δραστηριότητες (βλ. Σημείωση 10).

Διεθνών τραπεζικών δραστηριοτήτων

Οι διεθνείς τραπεζικές δραστηριότητες του Ομίλου, περιλαμβάνουν ευρύ φάσμα παραδοσιακών τραπεζικών υπηρεσιών, όπως χορήγηση λιανικών και εμπορικών πιστώσεων, τη χρηματοδότηση εμπορίου, τις υπηρεσίες συναλλάγματος και ανάληψης καταθέσεων. Επιπλέον, ο Όμιλος προσφέρει υπηρεσίες χρηματοδότησης της ναυτιλίας, επενδυτικής τραπεζικής και υπηρεσίες χρηματοοικονομικής μεσιτείας, μέσω του δικτύου καταστημάτων και θυγατρικών που διαθέτει στο εξωτερικό. Κατά την 31 Μαρτίου 2020 και 31 Δεκεμβρίου 2019, η ΕΤΕ (Κύπρος) ΛΤΔ, η ΕΤΕ Κατάστημα Καΐρου και η CAC Coral Ltd έχουν ταξινομηθεί στα μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση και στις διακοπείσες δραστηριότητες. Τα κέρδη ή οι ζημίες από διακοπείσες δραστηριότητες για την περίοδο που έληξε στις 31 Μαρτίου 2020, περιλαμβάνουν τις ΕΤΕ (Κύπρος) ΛΤΔ, ΕΤΕ Κατάστημα Καΐρου και CAC Coral Ltd. Το κέρδος ή ζημία από διακοπείσες δραστηριότητες της συγκριτικής περιόδου περιλαμβάνει τις Banca

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων Όμιλος

Romaneasca ("Romaneasca", "BROM"), ΕΤΕ (Κύπρος) ΛΤΔ, ΕΤΕ Κατάστημα Καΐρου και αναμορφώθηκε με τα αποτελέσματα της CAC Coral Ltd (η οποία ταξινομήθηκε στις διακοπείσες δραστηριότητες το Δεκέμβριο του 2019).

Λοιπών δραστηριοτήτων

Περιλαμβάνουν τη διαχείριση ιδιόκτητης ακίνητης περιουσίας, τις αποθηκευτικές δραστηριότητες καθώς επίσης και τα μη κατανομήσιμα έσοδα και δαπάνες του Ομίλου (έξοδα από τόκους δανεισμού μειωμένης εξασφάλισης, δάνεια προς το προσωπικό κ.λπ.) και συναλλαγές μεταξύ τομέων. Κατά την 31 Μαρτίου 2019, η Εθνική Πανγαία Α.Ε.Ε.Α.Π. ταξινομήθηκε στα μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση και στις διακοπείσες δραστηριότητες. Η πώληση της Εθνική Πανγαία Α.Ε.Ε.Α.Π. ολοκληρώθηκε στις 23 Μαΐου 2019, (βλ. Σημείωση 43 των Ετήσιων Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων όπως ενσωματώνονται στην Ετήσια Χρηματοοικονομική Έκθεση του 2019).

Ανάλυση ανά τομέα δραστηριότητας

Από 1.1 έως 31.03.2020	Λιανικής τραπεζικής	Επιχειρηματικής & Επενδυτικής τραπεζικής	Μονάδας πιστοδοτήσεων ειδικής διαχείρισης	Χρηματαγορών – Κεφαλαιαγορών & Διαχείρισης περιουσίας	Ασφαλιστικών δραστηριοτήτων	Διεθνών τραπεζικών δραστηριοτήτων	Λοιπών δραστηριοτήτων	Όμιλος
Καθαρά έσοδα από τόκους	89	112	22	38	-	15	1	277
Καθαρά έσοδα από προμήθειες	36	21	1	5	-	3	-	66
Λοιπά αποτελέσματα εκμετάλλευσης	(7)	6	(4)	790	-	-	(9)	776
Καθαρά λειτουργικά έσοδα	118	139	19	833	-	18	(8)	1.119
Άμεσες δαπάνες	(83)	(10)	(3)	(7)	-	(9)	(34)	(146)
Κατανομή δαπανών & προβλέψεων ⁽¹⁾	(404)	(48)	(84)	(20)	-	(1)	(108)	(665)
Κέρδη/(ζημίες) προ φόρων	(369)	81	(68)	806	-	8	(150)	308
Φόροι							-	(4)
Κέρδη περιόδου από συνεχιζόμενες δραστηριότητες								304
Μη ελέγχουσες συμμετοχές								(1)
Κέρδη/(ζημίες) από διακοπείσες δραστηριότητες					4	(2)	(1)	1
Κέρδη που αναλογούν στους μετόχους της Τράπεζας								304
Αποσβέσεις ⁽¹⁾	12	-	-	-	-	1	25	38
Προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού και άλλων κινδύνων	363	40	78	18	-	1	(1)	499

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει αποσβέσεις ακινήτων επενδύσεων, ενσώματων παγίων στοιχείων, λογισμικού & λοιπών άυλων περιουσιακών στοιχείων.

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Όμιλος

Ανάλυση ανά τομέα δραστηριότητας

Από 1.1 έως 31.03.2019	Λιανικής τραπεζικής	Επιχειρημα- τικής & Επενδυτικής τραπεζικής	Μονάδας πιστοδοτήσεων ειδικής διαχείρισης	Χρηματαγορών – Κεφαλαιαγορών & Διαχείρισης περιουσίας	Ασφαλιστι- κών δραστηρι- οτήτων	Διεθνών τραπεζικών δραστηριο- τήτων	Λοιπών δραστηριο- τήτων	Όμιλος
Καθαρά έσοδα από τόκους	105	107	32	31	-	16	(1)	290
Καθαρά έσοδα από προμήθειες	30	21	1	4	-	3	-	59
Λοιπά αποτελέσματα εκμετάλλευσης	1	(10)	(2)	119	-	-	(7)	101
Καθαρά λειτουργικά έσοδα	136	118	31	154	-	19	(8)	450
Άμεσες δαπάνες	(97)	(11)	(3)	(8)	-	(10)	(14)	(143)
Κατανόμηση δαπανών & προβλέψεων ⁽¹⁾	(166)	11	(4)	(5)	-	(3)	(106)	(273)
Κέρδη/(ζημίες) προ φόρων	(127)	118	24	141	-	6	(128)	34
Φόροι							-	(4)
Κέρδη περιόδου από συνεχιζόμενες δραστηριότητες								30
Μη ελέγχουσες συμμετοχές								(10)
Κέρδη / (ζημίες) από διακοπείσες δραστηριότητες						4	20	(3)
Κέρδη που αναλογούν στους μετόχους της Τράπεζας								41
Αποσβέσεις ⁽¹⁾	16	1	-	1	-	1	4	23
Προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού και άλλων κινδύνων	123	(19)	(1)	3	-	3	1	110

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει αποσβέσεις ακινήτων επενδύσεων, ενσωμάτων παγίων στοιχείων, λογισμικού & λοιπών άυλων περιουσιακών στοιχείων.

Ανάλυση ανά τομέα δραστηριότητας

	Λιανικής τραπεζικής	Επιχειρημα- τικής & Επενδυτικής τραπεζικής	Μονάδας πιστοδοτήσεων ειδικής διαχείρισης	Χρηματαγορών – Κεφαλαιαγορών & Διαχείρισης περιουσίας	Ασφαλιστι- κών δραστη- ριοτήτων	Διεθνών τραπεζικών δραστηρι- οτήτων	Λοιπών δραστηρι- οτήτων	Όμιλος
Περιουσιακά στοιχεία ανά τομέα την 31 Μαρτίου 2020								
Περιουσιακά στοιχεία ανά τομέα	13.846	12.448	1.095	16.520	-	2.171	13.313	59.393
Απαιτήσεις από φόρο εισοδήματος και αναβαλλόμενους φόρους								5.265
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	11	375	-	-	3.391	718	15	4.510
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων								69.168
Υποχρεώσεις ανά τομέα την 31 Μαρτίου 2020								
Υποχρεώσεις ανά τομέα	36.348	2.941	179	11.456	-	1.446	8.047	60.417
Υποχρεώσεις από φόρο εισοδήματος και αναβαλλόμενους φόρους								14
Υποχρεώσεις σχετιζόμενες με μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	-	-	-	-	2.863	715	-	3.578
Σύνολο Υποχρεώσεων								64.009

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων Όμιλος

	Λιανικής τραπεζικής	Επιχειρημα- τικής & Επενδυτικής τραπεζικής	Μονάδας πιστοδοτήσεων ειδικής διαχείρισης	Χρηματαγορών – Κεφαλαιαγορών & Διαχείρισης περιουσίας	Ασφαλιστι- κών δραστη- ριοτήτων	Διεθνών τραπεζικών δραστη- ριοτήτων	Λοιπών δραστη- ριοτήτων	Όμιλος
Περιουσιακά στοιχεία ανά τομέα την 31 Δεκεμβρίου 2019								
Περιουσιακά στοιχεία ανά τομέα	14.356	12.431	1.163	13.771	-	2.327	10.314	54.362
Απαιτήσεις από φόρο εισοδήματος και αναβαλλόμενους φόρους								5.277
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	95	296	-	-	3.441	762	15	4.609
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων								64.248
Υποχρεώσεις ανά τομέα την 31 Δεκεμβρίου 2019								
Υποχρεώσεις ανά τομέα	36.343	3.229	148	8.170	-	1.557	5.918	55.365
Υποχρεώσεις από φόρο εισοδήματος και αναβαλλόμενους φόρους								13
Υποχρεώσεις σχετιζόμενες με μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	-	-	-	-	2.831	762	-	3.593
Σύνολο Υποχρεώσεων								58.971

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 4: Προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού και άλλων κινδύνων

Συνεχιζόμενες δραστηριότητες	Όμιλος	
	31.03.2020	31.03.2019
α. Προβλέψεις απομείωσης για τις ΑΠΖ		
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών σε αποσβεσμένο κόστος	483	86
Καθαρή ζημία από τροποποίηση συμβατικών όρων	3	17
	486	103
β. Προβλέψεις απομείωσης χρεογράφων		
Επενδύσεις σε χρεωστικούς τίτλους	18	3
	18	3
γ. Λοιπές προβλέψεις και προβλέψεις απομείωσης		
Απομείωση ακινήτων επενδύσεων, ενσώματων παγίων στοιχείων, λογισμικού και λοιπών άυλων περιουσιακών στοιχείων και λοιπών στοιχείων ενεργητικού	-	1
Προβλέψεις για επίδικες υποθέσεις και λοιπές προβλέψεις	(5)	3
	(5)	4
Σύνολο	499	110

Ποσό €416 εκατ., συμπεριλαμβάνεται στις προβλέψεις απομείωσης για τις ΑΠΖ και είναι σχετιζόμενο με την επιδείνωση των μακροοικονομικών προβλέψεων για το ΑΕΠ και τον δείκτη ΗΡΙ, ως αποτέλεσμα της πανδημίας του COVID-19.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 5: Κόστος αναδιάρθρωσης

Για την περίοδο που έληξε την 31 Μαρτίου 2020, τα έξοδα αναδιοργάνωσης περιλαμβάνουν πρόβλεψη €90 εκατ. για το Πρόγραμμα Εθελούσιας Εξόδου για το 2020 και έξοδα αναδιοργάνωσης ποσού €3 εκατ. τα οποία αφορούν σε άμεσα έξοδα σχετικά με το Πρόγραμμα Αναδιοργάνωσης.

Για την περίοδο που έληξε την 31 Μαρτίου 2019, τα έξοδα αναδιοργάνωσης περιλαμβάνουν €94 εκατ. που αφορούν το κόστος του Προγράμματος Εθελούσιας Εξόδου για το 2019 και €7 εκατ. τα οποία αφορούν σε άμεσα έξοδα σχετικά με το Πρόγραμμα Αναδιοργάνωσης.

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Όμιλος

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 6: Φόροι

Συνεχιζόμενες δραστηριότητες	Όμιλος	
	31.03.2020	31.03.2019
Φόροι περιόδου	(3)	(2)
Αναβαλλόμενοι φόροι	(1)	(2)
Φόροι	(4)	(4)

Ο συντελεστής φορολογίας εισοδήματος της Τράπεζας για τις χρήσεις 2020 και 2019 ανέρχεται σε 29%. Σύμφωνα με το Ν. 4646/2019, ο συντελεστής παρακράτησης φόρου επί μερισμάτων που διανέμονται μετά την 1 Ιανουαρίου 2020 μειώνεται από 10% σε 5%.

Οι ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις των εταιρειών που ενοποιούνται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης και των θυγατρικών εταιρειών του Ομίλου, παρουσιάζονται στη Σημείωση 20.

Σύμφωνα με το Ν. 4646/2019, σε ισχύ από το 2019, ο συντελεστής φορολογίας εισοδήματος των νομικών προσώπων, πλην των πιστωτικών ιδρυμάτων, μειώθηκε σε 24%.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 7: Κέρδη ανά μετοχή

	Όμιλος	
	Από 1.1 έως 31.03.2020	31.03.2019
Κέρδη αναλογούντα στους κοινούς μετόχους της Τράπεζας από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	303	29
Κέρδη από διακοπείσες δραστηριότητες	1	12
Κέρδη αναλογούντα στους κοινούς μετόχους της Τράπεζας από συνεχιζόμενες και διακοπείσες δραστηριότητες	304	41
Μέσος σταθμισμένος αριθμός κοινών μετοχών για βασικά και προσαρμοσμένα κέρδη ανά μετοχή	914.641.263	914.557.568
Κέρδη ανά μετοχή (Ευρώ) – Βασικά και προσαρμοσμένα από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	0,33	0,03
Κέρδη ανά μετοχή (Ευρώ) – Βασικά και προσαρμοσμένα από συνεχιζόμενες και διακοπείσες δραστηριότητες	0,33	0,04

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 8: Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών

	Όμιλος	
	31.03.2020	31.12.2019
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών επιμετρούμενα σε αποσβεσμένο κόστος		
Στεγαστικά δάνεια	14.212	14.503
Καταναλωτικά δάνεια	2.270	2.322
Πιστωτικές κάρτες	499	539
Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις	2.043	2.078
Λιανική τραπεζική	19.024	19.442
Επιχειρηματική τραπεζική & χορηγήσεις σε δημόσιο τομέα	15.722	15.369
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	34.746	34.811
Μείον: Πρόβλεψη ΑΠΖ	(5.958)	(5.757)
Λογιστική αξία δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών επιμετρούμενων σε αποσβεσμένο κόστος μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	28.788	29.054
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών επιμετρούμενα υποχρεωτικά σε ΕΑΜΑ	125	127
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	28.913	29.181

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Όμιλος

Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών επιμετρούμενα σε αποσβεσμένο κόστος και υποχρεωτικά σε ΕΑΜΑ – Όμιλος

31 Μαρτίου 2020	Στάδιο 1 ΑΠΖ 12 μηνών	Στάδιο 2 ΑΠΖ πλήρους διάρκειας ζωής	Απομειωμένα ΑΠΖ πλήρους διάρκειας ζωής	Σύνολο
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών επιμετρούμενα σε αποσβεσμένο κόστος				
Στεγαστικά δάνεια				
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	5.088	2.877	6.247	14.212
Πρόβλεψη ΑΠΖ	(47)	(124)	(2.468)	(2.639)
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	5.041	2.753	3.779	11.573
Καταναλωτικά δάνεια				
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	1.255	356	659	2.270
Πρόβλεψη ΑΠΖ	(34)	(70)	(469)	(573)
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	1.221	286	190	1.697
Πιστωτικές κάρτες				
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	443	13	43	499
Πρόβλεψη ΑΠΖ	(8)	(1)	(40)	(49)
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	435	12	3	450
Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις				
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	397	645	1.001	2.043
Πρόβλεψη ΑΠΖ	(20)	(115)	(721)	(856)
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	377	530	280	1.187
Επιχειρηματική τραπεζική				
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	11.740	829	2.715	15.284
Πρόβλεψη ΑΠΖ	(89)	(47)	(1.676)	(1.812)
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	11.651	782	1.039	13.472
Χορηγήσεις σε Δημόσιο τομέα				
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	366	35	37	438
Πρόβλεψη ΑΠΖ	(4)	(3)	(22)	(29)
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	362	32	15	409
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών επιμετρούμενων σε αποσβεσμένο κόστος				
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	19.289	4.755	10.702	34.746
Πρόβλεψη ΑΠΖ	(202)	(360)	(5.396)	(5.958)
Λογιστική αξία δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών επιμετρούμενων σε αποσβεσμένο κόστος μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	19.087	4.395	5.306	28.788
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών επιμετρούμενα υποχρεωτικά σε ΕΑΜΑ				
				125
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών				28.913

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων Όμιλος

Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών επιμετρούμενα σε αποσβεσμένο κόστος και υποχρεωτικά σε ΕΑΜΑ - Όμιλος

31 Δεκεμβρίου 2019	Στάδιο 1 ΑΠΖ 12 μηνών	Στάδιο 2 ΑΠΖ πλήρους διάρκειας ζωής	Απομειωμένα ΑΠΖ πλήρους διάρκειας ζωής	Σύνολο
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών επιμετρούμενα σε αποσβεσμένο κόστος				
Στεγαστικά δάνεια				
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	5.142	2.981	6.380	14.503
Πρόβλεψη ΑΠΖ	(32)	(110)	(2.408)	(2.550)
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	5.110	2.871	3.972	11.953
Καταναλωτικά δάνεια				
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	1.292	374	656	2.322
Πρόβλεψη ΑΠΖ	(21)	(70)	(456)	(547)
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	1.271	304	200	1.775
Πιστωτικές κάρτες				
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	484	13	42	539
Πρόβλεψη ΑΠΖ	(4)	(1)	(39)	(44)
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	480	12	3	495
Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις				
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	428	662	988	2.078
Πρόβλεψη ΑΠΖ	(5)	(88)	(707)	(800)
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	423	574	281	1.278
Επιχειρηματική τραπεζική				
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	11.426	773	2.767	14.966
Πρόβλεψη ΑΠΖ	(85)	(47)	(1.649)	(1.781)
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	11.341	726	1.118	13.185
Χορηγήσεις σε Δημόσιο τομέα				
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	329	36	38	403
Πρόβλεψη ΑΠΖ	(3)	(9)	(23)	(35)
Λογιστική αξία μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	326	27	15	368
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών επιμετρούμενων σε αποσβεσμένο κόστος				
Λογιστική αξία προ προβλέψεων ΑΠΖ	19.101	4.839	10.871	34.811
Πρόβλεψη ΑΠΖ	(150)	(325)	(5.282)	(5.757)
Λογιστική αξία δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών επιμετρούμενων σε αποσβεσμένο κόστος μετά από προβλέψεις ΑΠΖ	18.951	4.514	5.589	29.054
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών επιμετρούμενα υποχρεωτικά σε ΕΑΜΑ				
				127
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών				29.181

Μεταβολή πρόβλεψης ΑΠΖ δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών - Όμιλος

	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Απομειωμένα	Σύνολο
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2020	150	325	5.282	5.757
Προβλέψεις απομείωσης για ΑΠΖ δανείων	52	35	396	483
Επίπτωση τροποποιήσεων συμβατικών όρων στις ΑΠΖ	-	-	(2)	(2)
Διαγραφές απαιτήσεων και πωλήσεις	-	-	(212)	(212)
Μεταβολή της παρούσας αξίας των προβλέψεων ΑΠΖ	-	-	(19)	(19)
Συναλλαγματικές διαφορές & λοιπές μεταβολές	-	-	2	2
Ταξινομηθέντα ως προοριζόμενα προς πώληση	-	-	(51)	(51)
Υπόλοιπο 31 Μαρτίου 2020	202	360	5.396	5.958

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 9: Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων

Την 22 Ιανουαρίου 2020 η Τράπεζα ανακοίνωσε ότι η Ελληνική Δημοκρατία και η ΕΤΕ συμφώνησαν στην ανταλλαγή Ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου, που περιελάμβανε τρία υφιστάμενα Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου διακρατούμενα από την ΕΤΕ, με ένα νέο Ομόλογο Ελληνικού Δημοσίου. Οι όροι των υφισταμένων και του νέου Ελληνικών Ομολόγων έχουν ως εξής:

Υφιστάμενα Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου

ISIN	Ληκτότητα	Επιτόκιο	Ονομαστική αξία σε Ευρα.	Αξία διακανονισμού Ευρα.
GR0112009718	20 Μαρτίου 2023	2,9%	250	271
GR0116007924	20 Μαρτίου 2025	3,25%	964	1.092
GR0118018663	20 Μαρτίου 2026	3,55%	2.100	2.440

Νέο Ομόλογο Ελληνικού Δημοσίου σε τιμή έκδοσης €114,7114415026

ISIN	Ληκτότητα	Επιτόκιο	Ονομαστική αξία σε Ευρα.	Ημερομηνία έκδοσης
GR0138016820	20 Μαρτίου 2050	3,25%	3.314	21 Ιανουαρίου 2020

Η ανταλλαγή πραγματοποιήθηκε με όρους αγοράς και διακανονίστηκε την 21 Ιανουαρίου 2020. Η ΕΤΕ πραγματοποίησε κέρδος €515 εκατ. (με βάση τη λογιστική αξία των υφισταμένων Ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου) που προέκυψε από την πρόσφατη μείωση της απόδοσης του Ελληνικού χρέους. Μέσω αυτής της ανταλλαγής η Τράπεζα διασφαλίζει επαναλαμβανόμενα έσοδα από τόκους, με επιτόκιο μέχρι τη λήξη, 2,54%. Η συναλλαγή ενίσχυσε την κεφαλαιακή θέση της Τράπεζας, διευκολύνοντας την προετοιμασία ενός φιλόδοξου σχεδίου μείωσης των μη εξυπηρετούμενων δανείων.

Κατά το πρώτο τρίμηνο του 2020, κέρδη από Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου ύψους €284 εκατ. καταχωρήθηκαν στα αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων & τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου, τα οποία προήλθαν κυρίως από πωλήσεις.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 10: Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση, υποχρεώσεις σχετιζόμενες με μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση και διακοπείσες δραστηριότητες

Τα μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση την 31 Μαρτίου 2020 και την 31 Δεκεμβρίου 2019 περιλαμβάνουν τις εταιρείες: ΑΕΕΓΑ, ΕΤΕ (Κύπρος) ΛΤΔ, ΕΤΕ Κατάστημα Καΐρου και CAC Coral Ltd. Τα κέρδη και οι ζημίες από διακοπείσες δραστηριότητες για την περίοδο που έληξε την 31 Μαρτίου 2020 περιλαμβάνουν, τις Εταιρείες: ΑΕΕΓΑ, ΕΤΕ (Κύπρος) ΛΤΔ, ΕΤΕ Κατάστημα Καΐρου, και CAC Coral Ltd. Τα κέρδη ή ζημίες από διακοπείσες δραστηριότητες της συγκριτικής περιόδου περιλαμβάνουν τις Banca Romaneasca, ΑΕΕΓΑ, ΕΤΕ (Κύπρος) ΛΤΔ, ΕΤΕ Κατάστημα Καΐρου και την Εθνική ΠΑΝΓΑΙΑ ΑΕΕΑΠ και αναμορφώθηκαν με τα αποτελέσματα των εταιρειών της CAC Coral Ltd (η οποία ταξινομήθηκε ως «διακοπείσες δραστηριότητες» το Δεκέμβριο του 2019).

Εθνική Παναγία Α.Ε.Ε.Α.Π.

Την 29 Μαρτίου 2019 η Τράπεζα έλαβε από την εταιρία "Invel Real Estate (Netherlands) II B.V. (εφεξής "Invel"), ειδοποίηση για την άσκηση του Δικαιώματος Αγοράς Μετοχών για την απόκτηση της συμμετοχής της Τράπεζας στην Εθνική Παναγία Α.Ε.Ε.Α.Π. («Παναγία»), σύμφωνα με τη Συμφωνία Μετόχων η οποία είχε συναφθεί μεταξύ της ΕΤΕ και των εταιρειών INVEL, Invel Real Estate Partners Greece L.P., Invel Real Estate Partners Greece SAS, Invel Real Estate Partners Two Limited και Παναγία ΑΕΕΑΠ. Σύμφωνα με τους σχετικούς όρους της Συμφωνίας Μετόχων, τα νομικά πρόσωπα που ορίστηκαν και εξουσιοδοτήθηκαν σχετικά για την άσκηση του δικαιώματος αυτού, από την INVEL, δηλαδή οι εταιρίες "Invel Real Estate B.V." και CL Hermes Opportunities, L.P. («οι Αγοραστές»), απόκτησαν τη συμμετοχή της ΕΤΕ στην Εθνική Παναγία ΑΕΕΑΠ την 23 Μαΐου 2019 στην τιμή εξάσκησης των 4,684 ευρώ ανά μετοχή. Το συνολικό ποσό που εισέπραξε η ΕΤΕ από την πώληση της συμμετοχής της Παναγία (αφορά 83.438.113 μετοχές της Παναγία) ανήλθε σε €391 εκατ.

Την 23 Μαΐου 2019, ο έλεγχος της Παναγία πέρασε στους Αγοραστές. Λεπτομέρειες σχετικά με τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού που πωλήθηκαν καθώς και του υπολογισμού του κέρδους ή της ζημίας από την πώληση, παρατίθενται στη Σημείωση 43 της Ετήσιας Χρηματοοικονομικής Έκθεσης της 31 Δεκεμβρίου 2019.

Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος – Δίκτυο Καταστήματος Αιγύπτου

Η πώληση της Εθνικής Τράπεζα της Ελλάδος – Δίκτυο Καταστήματος Αιγύπτου («ΕΤΕ Αιγύπτου») είναι μία υποχρέωση της Τράπεζας που απορρέει από το τροποποιημένο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης. Την 31 Ιανουαρίου 2018, το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας αποφάσισε να υποβάλλει αίτηση στην Κεντρική Τράπεζα της Αιγύπτου, σύμφωνα με τους τοπικούς εποπτικούς κανόνες, για την εκκίνηση της διαδικασίας πώλησης.

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Όμιλος

Η αίτηση, τελικά, υποβλήθηκε τον Μάρτιο του 2018, η έγκριση χορηγήθηκε τον Ιούλιο του 2018 και η διαδικασία πώλησης ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2018.

Η ΕΤΕ Αιγύπτου έχει ταξινομηθεί ως «Προοριζόμενη προς πώληση» και «Διακοπείσες δραστηριότητες».

Την 2 Μαΐου 2019, η Τράπεζα υπέγραψε οριστική συμφωνία με την Bank Audi SAE για την πώληση συγκεκριμένων περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων της ΕΤΕ Αιγύπτου. Η ολοκλήρωση της συναλλαγής υπόκειται στην έγκριση της Κεντρικής Τράπεζας της Αιγύπτου. Η Κεντρική Τράπεζα του Λιβάνου ενέκρινε τη συναλλαγή τον Ιούνιο του 2019.

Δεδομένου ότι η έγκριση από την Κεντρική Τράπεζα της Αιγύπτου εκκρεμούσε για έξι μήνες από την ημερομηνία υπογραφής της οριστικής συμφωνίας, η Bank Audi SAE εξέδωσε το Νοέμβριο του 2019, ειδοποίηση παύσης της συμφωνίας.

Η Τράπεζα και η Bank Audi SAE βρίσκονταν σε συζητήσεις προκειμένου να εξετάσουν τρόπους να ολοκληρωθεί η συναλλαγή. Εντούτοις, την 11 Μαΐου 2020 η Bank Audi SAE πληροφόρησε την Τράπεζα ότι δεν θα προχωρήσει με την εξαγορά της ΕΤΕ Αιγύπτου. Η Εθνική Τράπεζα, επί του παρόντος, αξιολογεί εναλλακτικές επιλογές για την ολοκλήρωση της αποεπένδυσης της ΕΤΕ Αιγύπτου.

Banca Romaneasca S.A.

Την 20 Ιουνίου 2019, η Τράπεζα υπέγραψε οριστική σύμβαση με την Export-Import Bank of Romania («EximBank») για την πώληση του συνόλου (99,28%) της συμμετοχής της στη θυγατρικής της Banca Romaneasca στη Ρουμανία.

Την 30 Δεκεμβρίου 2019 ο έλεγχος της Banca Romaneasca πέρασε στην EximBank. Λεπτομέρειες σχετικά με τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού που αποαναγνωρίστηκαν καθώς και του υπολογισμού του κέρδους ή της ζημίας από την αποαναγνώριση, παρατίθενται στη Σημείωση 43 της Ετήσιας Χρηματοοικονομικής Έκθεσης της 31 Δεκεμβρίου 2019.

Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (Κύπρος) ΛΤΔ

Την 26 Νοεμβρίου 2019 η Τράπεζα υπέγραψε σύμβαση πώλησης με την Astrobank για την πώληση του συνόλου (100%) της συμμετοχής της στην Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (Κύπρος) ΛΤΔ («ΕΤΕ Κύπρου») και η πώληση αναμένεται να ολοκληρωθεί στο τέλος του Γ' τριμήνου 2020, μετά την έγκριση της συναλλαγής από τις αρμόδιες εποπτικές αρχές.

Η ΕΤΕ Κύπρου έχει ταξινομηθεί ως «Προοριζόμενη προς πώληση» και «Διακοπείσες δραστηριότητες».

Ανώνυμος Ελληνική Εταιρεία Γενικών Ασφαλειών

Η Τράπεζα επανεκκίνησε τη διαδικασία της πώλησης τον Οκτώβριο του 2019. Η Τράπεζα βρίσκεται στη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών που έχει λάβει για την ΑΕΕΓΑ.

Η ΑΕΕΓΑ έχει ταξινομηθεί ως «Προοριζόμενη προς πώληση» και «Διακοπείσες δραστηριότητες».

CAC Coral Ltd

Η διαδικασία πώλησης της CAC Coral Ltd ξεκίνησε το Δεκέμβριο 2019 και η υπογραφή της σύμβασης πώλησης αναμένεται εντός του δευτέρου τριμήνου του 2020.

Η CAC Coral Ltd έχει ταξινομηθεί ως «Προοριζόμενη προς πώληση» και «Διακοπείσες δραστηριότητες».

Συνοπτική κατάσταση αποτελεσμάτων από διακοπείσες δραστηριότητες ⁽¹⁾

εκατ. €	Όμιλος	
	Από 1.1. έως 31.03.2020	31.03.2019
Καθαρά έσοδα από τόκους	15	21
Καθαρά έσοδα από προμήθειες	(3)	-
Καθαρά έσοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες	13	18
Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων & τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου	3	2
Λοιπά έσοδα	3	16
Καθαρά λειτουργικά έσοδα	31	57
Λειτουργικά έξοδα	(23)	(52)
Προβλέψεις και ζημίες απομείωσης	(8)	19
Κέρδη προ φόρων	-	24
Φόροι	1	(3)
Κέρδη περιόδου από διακοπείσες δραστηριότητες	1	21
Συνολικό κέρδος περιόδου από διακοπείσες δραστηριότητες (αναλογούντα στους μετόχους της Τράπεζας)	1	21

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει τις ΑΕΕΓΑ, ΕΤΕ ΚΥΠΡΟΥ, ΕΤΕ Αιγύπτου και CAC Coral ενώ η συγκριτική περίοδος περιλαμβάνει επιπλέον τις Banca Romaneasca και ΠΑΝΓΑΙΑ.

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Όμιλος

ΕΚΑΤ. €

31.03.2020 31.03.2019

Ταμειακές Ροές από διακοπέισης δραστηριότητες

Καθαρές ταμειακές εισροές / (εκροές) από λειτουργικές δραστηριότητες	9	27
Καθαρές ταμειακές εισροές / (εκροές) από επενδυτικές δραστηριότητες	(23)	(57)
Καθαρές ταμειακές εισροές / (εκροές) από χρηματοδοτικές δραστηριότητες	-	100
Καθαρές ταμειακές εισροές / (εκροές)	(14)	70

Ανάλυση των περιουσιακών στοιχείων προοριζόμενων προς πώληση και των υποχρεώσεων σχετιζόμενων με τα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση

Ενεργητικό	Όμιλος	
	31.03.2020 ⁽¹⁾	31.12.2019
Ταμείο και διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες	66	72
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	153	158
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	67	75
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	1	1
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	781	792
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων	2.870	2.916
Ακίνητα επενδύσεων	15	15
Υπεραξία επιχειρήσεων, λογισμικό και λοιπά άυλα περιουσιακά στοιχεία	-	1
Ενσώματα πάγια στοιχεία	7	6
Απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους	51	43
Απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες	423	453
Απαιτήσεις από φόρο εισοδήματος	14	11
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	51	56
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	10	10
Σύνολο ενεργητικού	4.509	4.609
Παθητικό		
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	14	17
Υποχρεώσεις προς πελάτες	652	687
Ασφαλιστικά αποθέματα και υποχρεώσεις	2.451	2.431
Υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους	1	-
Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό	58	56
Λοιπά στοιχεία παθητικού	402	402
Σύνολο παθητικού	3.578	3.593

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει την ΑΕΕΓΑ, την ΕΤΕ Αιγύπτου, την ΕΤΕ Κύπρου και την CAC Coral.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 11: Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα

Οι «Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα» περιλαμβάνουν κυρίως τη χρηματοδότηση από την ΕΚΤ ποσού €3,4 δισ., τις καταθέσεις πιστωτικών ιδρυμάτων υπό μορφή συμφωνιών επαναγοράς (repos) ποσού €2,0 δισ. και τις λοιπές καταθέσεις μεταξύ πιστωτικών ιδρυμάτων ποσού €1,8 δισ., (31 Δεκεμβρίου 2019: €2,2 δισ., €0,5 δισ. και €1,7 δισ., αντίστοιχα).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 12: Υποχρεώσεις προς πελάτες

Καταθέσεις:	Όμιλος	
	31.03.2020	31.12.2019
Ιδιωτών	34.044	33.672
Επιχειρήσεων	6.751	6.651
Δημοσίου και επιχειρήσεων του Δημοσίου	4.569	3.325
Σύνολο	45.364	43.648
	Όμιλος	
	31.03.2020	31.12.2019
Καταθέσεις:		
Ταμειοτηρίου	21.635	21.066
Τρεχούμενοι & Όψεως	9.876	9.974
Προθεσμίας	13.065	11.767
Λοιπές	788	841
Σύνολο	45.364	43.648

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Όμιλος

Στις καταθέσεις προθεσμίας περιλαμβάνονται προϊόντα καταθέσεων με ενσωματωμένα ένα ή περισσότερα παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα. Ο Όμιλος έχει προσδιορίσει τις καταθέσεις αυτές ως χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων. Τα ποσά αυτά ανέρχονται την 31 Μαρτίου 2020 σε €338 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2019: €279 εκατ.).

Σύμφωνα με το Ν. 4151/2013, όλοι οι αδρανείς λογαριασμοί καταθέσεων μετά την πάροδο 20 ετών υπόκεινται σε παραγραφή υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου. Όλες οι τράπεζες που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα υποχρεούνται μέχρι το τέλος Απριλίου κάθε έτους να αποδίδουν τα ταμειακά διαθέσιμα αυτών των αδρανών λογαριασμών στο Ελληνικό Δημόσιο. Η Τράπεζα, κατά την χρήση 2020 και μέχρι την 31 Μαρτίου 2020, απέδωσε στο Ελληνικό Δημόσιο €1 εκατ. που αφορούσαν καταθέσεις που είχαν υπαχθεί σε αδράνεια.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 13: Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους και λοιπές δανειακές υποχρεώσεις

Στις 19 Μαρτίου 2020, η Τράπεζα προέβη σε μερική ακύρωση €100 εκατ. καλυμμένων ομολογιών της Σειράς 9 και ως εκ τούτου το υπόλοιπο της συγκεκριμένης Σειράς την 31 Μαρτίου 2020 ανερχόταν σε €300 εκατ.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 14: Ενδεχόμενες υποχρεώσεις, εξασφαλίσεις, μεταφορές χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και δεσμεύσεις

α. Νομικά θέματα

Υπάρχουν ορισμένες εκκρεμείς απαιτήσεις και δικαστικές αγωγές κατά του Ομίλου, στο πλαίσιο της συνήθους επιχειρηματικής δραστηριότητας. Για τις περιπτώσεις για τις οποίες δεν έχει αναγνωριστεί πρόβλεψη, η Διοίκηση δεν είναι σε θέση να εκτιμήσει την πιθανή ζημία, επειδή οι αγωγές μπορεί να διαρκέσουν πολλά χρόνια, πολλές από τις αγωγές βρίσκονται σε αρχικό στάδιο, υπάρχει αβεβαιότητα σχετικά με την πιθανότητα της τελικής έκβασης, υπάρχει αβεβαιότητα ως προς την έκβαση των εκκρεμών προσφυγών και υπάρχουν σημαντικά ζητήματα που πρέπει να επιλυθούν. Ωστόσο, κατά την άποψη της Διοίκησης, λαμβάνοντας υπόψη και τη γνώμη της Διεύθυνσης Νομικών Υπηρεσιών, η οριστική διευθέτησή τους και οι πιθανές δικαστικές αποφάσεις δεν αναμένεται να έχουν σημαντική επίπτωση στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης, Κατάσταση Αποτελεσμάτων και Κατάσταση Ταμειακών Ροών του Ομίλου, λαμβάνοντας υπόψη ότι την 31 Μαρτίου 2020 ο Όμιλος έχει σχηματίσει πρόβλεψη €49 εκατ. για επίδικες απαιτήσεις (31 Δεκεμβρίου 2019: €54 εκατ.).

β. Εκκρεμείς φορολογικοί έλεγχοι

Οι εταιρείες του Ομίλου δεν έχουν ελεγχθεί φορολογικά για ορισμένες χρήσεις και επομένως, οι φορολογικές υποχρεώσεις τους για τις χρήσεις αυτές δεν έχουν καταστεί οριστικές. Συνεπώς, ως αποτέλεσμα των ελέγχων αυτών, είναι πιθανόν να επιβληθούν επιπλέον πρόστιμα και φόροι, τα ποσά των οποίων δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστούν με ακρίβεια επί του παρόντος. Ωστόσο, εκτιμάται ότι δεν θα έχουν σημαντική επίπτωση στην ενοποιημένη Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης.

Οι χρήσεις 2011-2016 έχουν ελεγχθεί φορολογικά από τη Deloitte Ανώνυμη Εταιρεία Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών, σύμφωνα με το άρθρο 82 του Ν.2238/1994 και μεταγενέστερα με το άρθρο 65Α Ν.4174/2013 και οι σχετικές εκθέσεις φορολογικής συμμόρφωσης, οι οποίες δεν είχαν παρατηρήσεις, εκδόθηκαν την 27 Ιουλίου 2012, 27 Σεπτεμβρίου 2013, 10 Ιουλίου 2014, 30 Οκτωβρίου 2015, 30 Σεπτεμβρίου 2016 και 23 Οκτωβρίου 2017 αντίστοιχα. Οι χρήσεις 2017 και 2018 έχουν ελεγχθεί φορολογικά από την εταιρεία PwC Α.Ε. και οι σχετικές εκθέσεις φορολογικής συμμόρφωσης, οι οποίες δεν είχαν παρατηρήσεις, εκδόθηκαν την 26 Οκτωβρίου 2018 και την 31 Οκτωβρίου 2019, αντίστοιχα. Η χρήση του 2019 ελέγχεται φορολογικά αυτή την περίοδο από την εταιρεία PwC Α.Ε., ωστόσο, δεν αναμένεται να υπάρχει σημαντική επίδραση στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης του Ομίλου.

Το δικαίωμα του Δημοσίου για έκδοση πράξης διορθωτικού προσδιορισμού φόρου εισοδήματος μέχρι και τη χρήση 2012 παραγράφηκε την 31 Δεκεμβρίου 2018. Περαιτέρω, η χρήση 2013, θεωρείται φορολογικά περαιωμένη, σύμφωνα με την απόφαση 320/2020 του Συμβουλίου της Επικρατείας. Για τα φορολογικά έτη 2014 και επόμενα, σύμφωνα με την ΠΟΛ.1006/2016, δεν εξαιρούνται από τη διενέργεια τακτικού φορολογικού ελέγχου από τις αρμόδιες φορολογικές αρχές οι επιχειρήσεις για τις οποίες εκδίδεται φορολογικό πιστοποιητικό χωρίς επιφυλάξεις για παραβάσεις της φορολογικής νομοθεσίας.

Συνεπώς οι φορολογικές αρχές είναι δυνατόν να επανέλθουν και να διενεργήσουν τον δικό τους φορολογικό έλεγχο στα βιβλία της Τράπεζας. Ωστόσο, δεν αναμένεται να έχει σημαντική επίδραση στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης του Ομίλου.

Πληροφορίες σχετικά με τις ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις για τις θυγατρικές και τις συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης υπάρχουν στη Σημείωση 20.

γ. Δανειακές δεσμεύσεις

Ο Όμιλος, στο πλαίσιο των συνήθων χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων του, υπεισέρχεται σε συμβατικές δεσμεύσεις εκ μέρους των πελατών του και συμμετέχει σε χρηματοοικονομικά μέσα που ενέχουν εκτός ισολογισμού κινδύνους, ώστε να εξυπηρετήσει τις χρηματοδοτικές ανάγκες των πελατών του. Οι συμβατικές δεσμεύσεις αφορούν σε υποχρεώσεις από εγκεκριμένες δανειακές

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Όμιλος

συμβάσεις, ενέγγυες και ανοιχθείσες πιστώσεις προς εκτέλεση και εκδοθείσες εγγυητικές επιστολές. Οι υποχρεώσεις από εγκεκριμένες δανειακές συμβάσεις είναι συμφωνίες χορηγήσεων που προϋποθέτουν τη μη αθέτηση των αναγραφόμενων όρων της σύμβασης. Οι ενέγγυες πιστώσεις προς εκτέλεση, αφορούν στη χρηματοδότηση από την Τράπεζα της εμπορικής συμφωνίας μεταφοράς αγαθών στο εσωτερικό ή στο εξωτερικό, με απευθείας πληρωμή του συναλλασσόμενου, με τον οποίο ο πελάτης της Τράπεζας έχει συνάψει τη συμφωνία. Οι ανοιχθείσες ενέγγυες πιστώσεις και εκδοθείσες εγγυητικές επιστολές αφορούν σε δεσμεύσεις υπό όρους και εκδίδονται από τον Όμιλο προκειμένου να παρασχεθεί εγγύηση για την εκπλήρωση από τον πελάτη των όρων της συμφωνίας. Όλες οι προαναφερθείσες συμφωνίες σχετίζονται με τις συνήθεις χρηματοδοτικές δραστηριότητες του Ομίλου. Στην περίπτωση μη καλής εκτέλεσης από τον αντισυμβαλλόμενο του χρηματοοικονομικού μέσου που αφορά σε εγκεκριμένες δανειακές συμβάσεις, ενέγγυες και ανοιχθείσες πιστώσεις προς εκτέλεση καθώς και εκδοθείσες εγγυητικές επιστολές, ο κίνδυνος έκθεσης σε ζημιές που αντιμετωπίζει ο Όμιλος αντιπροσωπεύεται από την συμβατική ονομαστική αξία των μέσων αυτών. Σε αυτές τις περιπτώσεις, ο Όμιλος ακολουθεί την ίδια πιστωτική πολιτική με αυτή που ακολουθεί για τους εντός χρηματοοικονομικής θέσης κινδύνους.

	Όμιλος	
	31.03.2020	31.12.2019
Ανοιχθείσες ενέγγυες πιστώσεις & εκδοθείσες εγγυητικές επιστολές	2.604	2.786
Δικαιούχοι ενέγγυων πιστώσεων προς εκτέλεση	193	298
Σύνολο	2.797	3.084

Επιπρόσθετα των ανωτέρω, την 31 Μαρτίου 2020 οι δανειακές δεσμεύσεις για τον Όμιλο περιλαμβάνουν εγκεκριμένες δανειακές συμβάσεις και πιστωτικά όρια ύψους €6.299 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2019: €6.419 εκατ.). Οι εγκεκριμένες μη εκταμιευμένες δανειακές συμβάσεις και εγκεκριμένα πιστωτικά όρια, την 31 Μαρτίου 2020, δεν περιλαμβάνουν ποσά που δεν μπορούν να ακυρωθούν άνευ όρων ανά πάσα στιγμή χωρίς προειδοποίηση ή δεν προβλέπεται αυτόματη ακύρωση εξαιτίας της χειροτέρευσης της φερεγγυότητας του δανειολήπτη.

δ. Δεσμευμένα στοιχεία ενεργητικού

	Όμιλος	
	31.03.2020	31.12.2019
Δεσμευμένα στοιχεία ενεργητικού	6.665	3.689

Την 31 Μαρτίου 2020, ο Όμιλος έχει δεσμεύσει κυρίως για σκοπούς χρηματοδότησης από την ΕΚΤ και από άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα τα παρακάτω στοιχεία:

- χρεωστικούς τίτλους του εμπορικού και επενδυτικού χαρτοφυλακίου ύψους €3.961 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2019: €826 εκατ.),
- δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών ύψους €1.273 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2019: €1.150 εκατ.), και
- καλυμμένες ομολογίες ονομαστικής αξίας €1.431 εκατ. με κάλυμμα στεγαστικά δάνεια ύψους €2.123 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2019: 1.713 εκατ. με κάλυμμα στεγαστικά δάνεια ύψους €2.555 εκατ.).

Πλέον των δεσμευμένων στοιχείων που απεικονίζονται στον παραπάνω πίνακα, κατά την 31 Μαρτίου 2020 ο Όμιλος ενεχυρίασε περιουσιακά στοιχεία που περιλαμβάνονται στις απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων ύψους €316 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2019: €317 εκατ.) αναφορικά με εγγύηση έναντι κινδύνου αθέτησης πληρωμής της Ελληνικής Δημοκρατίας, όπως επίσης έντοκα γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου ποσού €808 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2019: €462 εκατ.) για σκοπούς χρηματοδότησης εμπορικών συναλλαγών.

Επιπλέον, το 2018, ο Όμιλος είχε λάβει στοιχεία ενεργητικού από τρίτους που μπορούσαν να πωληθούν ή να χρησιμοποιηθούν ως ενέχυρο, τα οποία δεν αναγνωρίζονταν στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης αλλά διακρατούνταν ως εξασφάλιση. Η εύλογη αξία αυτών των στοιχείων του ενεργητικού που χρησιμοποιήθηκαν ως ενέχυρο για χρηματοδότηση από την ΕΚΤ και από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ήταν €168 εκατ. για τον Όμιλο.

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων Όμιλος

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 15: Μετοχικό κεφάλαιο, διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο και ίδιες μετοχές

Μετοχικό Κεφάλαιο-Κοινές Μετοχές

Το σύνολο των κοινών μετοχών την 31 Μαρτίου 2020 και την 31 Δεκεμβρίου 2019 ανερχόταν σε 914.715.153 ονομαστικής αξίας 3,00 Ευρώ ανά μετοχή.

Ίδιες Μετοχές

Οι συναλλαγές των ιδίων μετοχών διενεργούνται από τη θυγατρική εταιρεία Εθνική Χρηματιστηριακή Α.Ε.Π.Ε.Υ. και συνοψίζονται ως ακολούθως:

	Όμιλος	
	Αριθμός Μετοχών	εκατ. €
Την 1 Ιανουαρίου 2019	373.800	-
Αγορές	12.851.604	25
Πωλήσεις	(12.925.281)	(24)
Την 31 Δεκεμβρίου 2019/Την 1 Ιανουαρίου 2020	300.123	1
Αγορές	1.750.307	3
Πωλήσεις	(1.830.144)	(4)
Την 31 Μαρτίου 2020	220.286	-

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 16: Φορολογικές επιδράσεις σχετιζόμενες με τα λοιπά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου

Όμιλος

	Από 1.1 έως 31.3.2020			Από 1.1 έως 31.3.2019		
	Μικτά	Φόρος	Καθαρά	Μικτά	Φόρος	Καθαρά
Στοιχεία τα οποία μεταγενέστερα μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα:						
Μη πραγματοποιηθέντα κέρδη/(ζημιές) χρεωγράφων διαθεσίμων προς πώληση περιόδου	(76)	5	(71)	49	(8)	41
Αναταξινομήσεις χρεωγράφων διαθεσίμων προς πώληση που περιλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων	(22)	3	(19)	(5)	-	(5)
Αναγνώριση απομείωσης χρεωγράφων διαθεσίμων προς πώληση	7	(1)	6	-	-	-
Μη πραγματοποιηθέντα κέρδη/(ζημιές) από χρεωστικούς τίτλους που επιμετρώνται στην ΕΑΜΛΣΕ	(12)	-	(12)	64	-	64
(Κέρδη) / ζημιές από χρεωστικούς τίτλους που επιμετρώνται στην ΕΑΜΛΣΕ και αναταξινομήθηκαν στην κατάσταση αποτελεσμάτων λόγω πώλησης ΑΠΖ που αναγνωρίστηκε στην κατάσταση αποτελεσμάτων	(286)	-	(286)	(49)	-	(49)
	(2)	-	(2)	1	-	1
Επενδύσεις σε χρεόγραφα	(391)	7	(384)	60	(8)	52
Συναλλαγματικές διαφορές	(4)	-	(4)	5	-	5
Αντιστάθμιση ταμειακών ρών	(13)	-	(13)	-	-	-
Σύνολο στοιχείων τα οποία μεταγενέστερα μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα	(408)	7	(401)	65	(8)	57
Στοιχεία τα οποία μεταγενέστερα δεν μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα:						
Κέρδη / (ζημιές) συμμετοχικών τίτλων που επιμετρώνται στην ΕΑΜΛΣΕ	(42)	-	(42)	13	-	13
(Κέρδη) / ζημιές συμμετοχικών τίτλων που επιμετρώνται στην ΕΑΜΛΣΕ και μεταφέρθηκαν στα αποτελέσματα εις νέον λόγω πώλησης	19	-	19	-	-	-
Σύνολο στοιχείων τα οποία μεταγενέστερα δεν μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα	(23)	-	(23)	13	-	13
Λοιπά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου	(431)	7	(424)	78	(8)	70

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Όμιλος

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 17: Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη

Η φύση των σημαντικών συναλλαγών τις οποίες πραγματοποίησε ο Όμιλος με συνδεδεμένα μέρη για την περίοδο που έληξε την 31 Μαρτίου 2020 και την 31 Μαρτίου 2019 καθώς και τα σημαντικά εκκρεμή υπόλοιπα που προέκυψαν από τις συναλλαγές αυτές κατά την 31 Μαρτίου 2020 και την 31 Δεκεμβρίου 2019 παρατίθενται παρακάτω.

α. Συναλλαγές του Ομίλου με τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και της Διοίκησης

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, οι Γενικοί Διευθυντές και τα μέλη των Εκτελεστικών Επιτροπών της Τράπεζας, μέλη της Διοίκησης θυγατρικών εταιρειών καθώς και στενά συγγενικά μέλη και εταιρείες που ελέγχονται ατομικά ή από κοινού από τα πρόσωπα αυτά, πραγματοποίησαν συναλλαγές με τον Όμιλο.

Όλα τα δάνεια προς τα συνδεδεμένα μέρη (i) χορηγήθηκαν υπό το σύνηθες επιχειρηματικό πλαίσιο, (ii) περιελάμβαναν τους ίδιους όρους, συμπεριλαμβανομένων του επιτοκίου και των εξασφαλίσεων, με παρόμοια δάνεια που χορηγήθηκαν την ίδια περίοδο σε τρίτους και (iii) δεν εμπεριέχουν μεγαλύτερο από το σύνηθες κίνδυνο αποπληρωμής ή δεν περιλαμβάνουν άλλα δυσμενή χαρακτηριστικά.

Η κατάσταση με τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας παρατίθεται στη Σημείωση 1.

Κατά την 31 Μαρτίου 2020, το ύψος των δανείων, των καταθέσεων/υποχρεώσεων και των εγγυητικών επιστολών ανήλθαν, σε επίπεδο Ομίλου, σε €4 εκατ., €5 εκατ. και μηδέν αντίστοιχα (31 Δεκεμβρίου 2019: €4 εκατ., €4 εκατ. και μηδέν αντίστοιχα).

Οι συνολικές απολαβές των συνδεδεμένων μερών για την περίοδο που έληξε την 31 Μαρτίου 2020, ανήλθαν σε €3 εκατ. (31 Μαρτίου 2019: €2 εκατ.) για τον Όμιλο, περιλαμβάνοντας κυρίως βραχυπρόθεσμες παροχές και ιδιαίτερα μισθούς και ασφαλιστικές εισφορές.

β. Συναλλαγές με θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες

Σε επίπεδο Ομίλου περιλαμβάνονται μόνο οι συναλλαγές και τα υπόλοιπα με τις συγγενείς επιχειρήσεις και τις κοινοπραξίες καθότι οι συναλλαγές και τα υπόλοιπα με τις θυγατρικές έχουν απαλειφθεί κατά την ενοποίηση.

	Όμιλος	
	31.03.2020	31.12.2019
Απαιτήσεις	13	12
Υποχρεώσεις	13	12
Εγγυητικές επιστολές, ενδεχόμενες υποχρεώσεις και λοιποί λογαριασμοί τάξεως	2	1
	Από 1.1 έως	
	31.03.2020	31.03.2019
Έσοδα από τόκους, προμήθειες και λοιπά έσοδα	-	-
Έξοδα από τόκους, προμήθειες και λοιπά έξοδα	1	1

γ. Συναλλαγές με λοιπά συνδεδεμένα μέρη

Το σύνολο των απαιτήσεων για τον Όμιλο, την 31 Μαρτίου 2020, από τα ταμεία και τους λογαριασμούς ασφάλισης του προσωπικού ανερχόταν σε €747 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2019: €747 εκατ.). Για τις απαιτήσεις αυτές ο Όμιλος αναγνώρισε πρόβλεψη €742 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2019: €741 εκατ.).

Το σύνολο των υποχρεώσεων για τον Όμιλο, την 31 Μαρτίου 2020, προς τα ταμεία και τους λογαριασμούς ασφάλισης του προσωπικού ανερχόταν σε €104 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2019: €99 εκατ.).

δ. Συναλλαγές με το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας («ΤΧΣ»)

Λαμβάνοντας υπόψη το νόμο του ΤΧΣ, το Πλαίσιο Συνεργασίας ("RFA") μεταξύ της Τράπεζας και του ΤΧΣ, το οποίο υπογράφηκε το Δεκέμβριο 2015, το γεγονός ότι το ΤΧΣ κατέχει το 40,39% των κοινών μετοχών της Τράπεζας, εκ των οποίων 38,92% είναι με πλήρη δικαιώματα ψήφου, καθώς επίσης ότι το ΤΧΣ εκπροσωπείται στο Διοικητικό Συμβούλιο και στις επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας, το ΤΧΣ θεωρείται συνδεδεμένο μέρος του Ομίλου. Εκτός από τις κοινές μετοχές που έχουν εκδοθεί από την Τράπεζα και διακρατούνται από το ΤΧΣ, δεν υπάρχουν σημαντικά υπόλοιπα ή άλλες συναλλαγές με το ΤΧΣ.

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Όμιλος

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 18: Κεφαλαιακή επάρκεια

Τον Ιούνιο του 2013, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρώπης, εξέδωσαν την Οδηγία 2013/36/ΕΕ και τον Κανονισμό (ΕΥ) 575/2013 (γνωστά ως Οδηγία IV περί Κεφαλαιακών Απαιτήσεων («Capital Requirements Directive IV (CRD IV)») και Κανονισμός Κεφαλαιακών Απαιτήσεων («Capital Requirements Regulation (CRR)») αντίστοιχα), μέσω των οποίων έγινε η ενσωμάτωση και προσαρμογή σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, των αλλαγών εκείνων που έχουν προταθεί από την Επιτροπή της Βασιλείας (Basel III). Η Οδηγία 2013/36/ΕΕ ενσωματώθηκε στην ελληνική νομοθεσία με τον Ν.4261/2014, ενώ ο Κανονισμός (ΕΥ) 575/2013 ήταν άμεσα εφαρμόσιμος σε όλα τα κράτη μέλη από την 1 Ιανουαρίου 2014 και λαμβάνοντας υπόψη ορισμένες διατάξεις της CRD IV εφαρμόστηκαν σταδιακά.

Ο Κανονισμός (ΕΥ) 575/2013 ορίζει τις ελάχιστες απαιτήσεις ιδίων κεφαλαίων (Απαιτήσεις Πυλώνα Ι) και η Οδηγία 2013/36/ΕΕ ορίζει τις συνδυασμένες απαιτήσεις αποθέματος ασφαλείας για τα ευρωπαϊκά πιστωτικά ιδρύματα. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με το άρθρο 97 της Οδηγίας 2013/36/ΕΕ, οι Εποπτικές Αρχές διενεργούν σε τακτική βάση Εποπτικό Έλεγχο και Διαδικασία Αξιολόγησης (Supervisory Review and Evaluation Process “SREP”), με σκοπό την αξιολόγηση και μέτρηση των κινδύνων που δεν καλύπτονται, ή δεν είναι πλήρως καλυμμένοι σύμφωνα με τον Πυλώνα Ι και τον ορισμό πρόσθετων απαιτήσεων ιδίων κεφαλαίων και ρευστότητας (Απαιτήσεις Πυλώνα ΙΙ). Η άσκηση SREP διενεργείται υπό την εποπτεία της ΕΚΤ. Η απόφαση για τις πρόσθετες απαιτήσεις είναι προσαρμοσμένη στο ατομικό προφίλ της κάθε τράπεζας.

Ο παρακάτω πίνακας συνοψίζει τις κεφαλαιακές απαιτήσεις για το 2020 και το 2019 του Πυλώνα Ι & ΙΙ για τον Όμιλο:

	Κεφαλαιακές Απαιτήσεις Κεφαλαίου κοινών μετοχών κατηγορίας 1			Συνολικές Κεφαλαιακές Απαιτήσεις		
	2020 μετά τα μέτρα ελάφρυνσης	2020	2019	2020 μετά τα μέτρα ελάφρυνσης	2020	2019
Πυλώνας Ι	4,5%	4,5%	4,5%	8,0%	8,0%	8,0%
Πυλώνας ΙΙ	3,0%	3,0%	3,0%	3,0%	3,0%	3,0%
Απόθεμα ασφαλείας διατήρησης κεφαλαίου	-	2,5%	2,5%	-	2,5%	2,5%
Απόθεμα ασφαλείας O-SII ⁽¹⁾	0,50%	0,50%	0,25%	0,50%	0,50%	0,25%
Σύνολο	8,0%	10,50%	10,25%	11,50%	14,00%	13,75%

⁽¹⁾ Το απόθεμα ασφαλείας O-SII, ενδέχεται επίσης να αποτελέσει μέρος των μέτρων ελάφρυνσης κεφαλαίου, τελώντας υπό την έγκριση της Εθνικής Αρχής Μακροπροληπτικής Εποπτείας, με αποτέλεσμα ο CET1 και ο δείκτης Συνολικών Κεφαλαιακών Απαιτήσεων για το 2020 μετά τα μέτρα ελάφρυνσης να διαμορφωθεί σε 7,5% και σε 11,0%, αντίστοιχα.

Οι δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας του Ομίλου παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί:

	Όμιλος		
	31.03.2020	31.03.2020 ⁽¹⁾	31.12.2019
Δείκτης κεφαλαίου κοινών μετοχών κατηγορίας 1 (Common Equity Tier 1)	14,6%	15,5%	16,0%
Δείκτης βασικών ιδίων κεφαλαίων (Tier 1)	14,6%	15,5%	16,0%
Συνολικός δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας	15,5%	16,4%	16,9%

⁽¹⁾ Τα κονδύλια της 31.03.2020 έχουν υπολογιστεί συμπεριλαμβάνοντας τα κέρδη της περιόδου

Νόμος περί αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων

Το άρθρο 27Α του Ν. 4172/2013, όπως ισχύει, περί αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων («ΑΦΑ»), επιτρέπει υπό προϋποθέσεις, στα Πιστωτικά Ιδρύματα από το 2017 και μετά, να μετατρέψουν τις ΑΦΑ προερχόμενες από: (α) τις ζημίες του Private Sector Initiative («PSI»), (β) τις σωρευμένες προβλέψεις έναντι πιστωτικού κινδύνου που έχουν αναγνωρισθεί έως τις 30 Ιουνίου 2015, (γ) τις ζημίες από οριστικές διαγραφές ή από πωλήσεις δανείων και (δ) λογιστικές διαγραφές, οι οποίες τελικά θα οδηγήσουν σε οριστικές διαγραφές και ζημίες από πώληση, σε απαίτηση («Tax Credit») έναντι του Ελληνικού Δημόσιου. Οι κατηγορίες (γ) και (δ) ανωτέρω προστέθηκαν με τον Ν. 4465/2017, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ στις 29 Μαρτίου 2017. Ο Ν. 4465/2017 θεσπίζει ότι οι Φορολογικές Πιστώσεις δεν μπορούν να υπερβούν τον φόρο που αντιστοιχούσε στις σωρευμένες προβλέψεις που είχαν αναγνωρισθεί έως τις 30 Ιουνίου 2015, μείον: (α) κάθε οριστική και εκκαθαρισμένη φορολογική πίστωση σε περίπτωση που σε μία χρήση προέκυψε λογιστική ζημία, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 27Α και η οποία αφορά την ανωτέρω σωρευμένη πρόβλεψη, (β) το ποσό του φόρου που αντιστοιχεί σε οποιοσδήποτε μεταγενέστερες ειδικές προβλέψεις, οι οποίες αφορούν τις ανωτέρω σωρευμένες προβλέψεις και (γ) το ποσό του φόρου που αντιστοιχεί στην ετήσια απόσβεση της χρεωστικής διαφοράς η οποία αφορά τις ανωτέρω προβλέψεις και λουπές εν γένει ζημίες λόγω πιστωτικού κινδύνου.

Βασική προϋπόθεση για την μετατροπή των ΑΦΑ σε απαίτηση από το Ελληνικό Δημόσιο είναι η ύπαρξη λογιστικής ζημίας, σε ατομική βάση, της αντίστοιχης χρήσης, ξεκινώντας από την οικονομική χρήση 2016 και μετά. Το ποσό των απαιτήσεων από το Ελληνικό Δημόσιο θα προσδιορίζεται διά του πολλαπλασιασμού του συνολικού ποσού των ΑΦΑ με το ποσοστό που αντιπροσωπεύει η λογιστική, μετά από φόρους, ζημία χρήσης στο σύνολο των ιδίων κεφαλαίων, όπως αυτά εμφανίζονται στις εκάστοτε ετήσιες ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις, μη συμπεριλαμβανομένης σε αυτά της λογιστικής ζημίας χρήσης και το ποσοστό αυτό θα εφαρμόζεται στην εναπομείνουσα ΑΦΑ που δύναται να μετατραπεί σε απαίτηση από το Ελληνικό Δημόσιο σε συγκεκριμένο έτος για

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Όμιλος

να υπολογιστεί η απαίτηση από το Ελληνικό Δημόσιο που θα μετατρέπεται την επόμενη χρήση σε σχέση με την προηγούμενη φορολογική χρήση. Η απαίτηση μπορεί να συμψηφίζεται με τον φόρο εισοδήματος. Το μη συμψηφιζόμενο μέρος αναγνωρίζεται άμεσα ως απαίτηση από το Ελληνικό Δημόσιο. Η Τράπεζα υποχρεούται στην έκδοση δικαιωμάτων μετατροπής υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου αξίας ίσης με το 100% του ποσού της απαίτησης από το Ελληνικό Δημόσιο και στο σχηματισμό ισόποσου ειδικού αποθεματικού προοριζόμενο αποκλειστικά για την αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου. Οι κοινοί μέτοχοι θα έχουν δικαίωμα προτίμησης επί των ανωτέρω δικαιωμάτων μετατροπής. Το εν λόγω αποθεματικό θα κεφαλαιοποιηθεί και θα εκδοθούν κοινές μετοχές υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου. Ο νόμος επιτρέπει στα Πιστωτικά Ιδρύματα να αντιμετωπίζουν τις συγκεκριμένες ΑΦΑ ως «μη βασιζόμενες στη μελλοντική κερδοφορία» σύμφωνα με τις διατάξεις της CRD IV, με αποτέλεσμα να μην αφαιρούνται από τον δείκτη κεφαλαίου κοινών μετοχών κατηγορίας 1 (CET1) και συνεπώς να βελτιώνουν την κεφαλαιακή θέση ενός πιστωτικού ιδρύματος.

Επιπρόσθετα, ο Ν. 4465/2017 τροποποίησε το άρθρο 27 «Μεταφορά ζημιών», εισάγοντας περίοδο απόσβεσης 20 ετών για ζημιές που προέρχονται από διαγραφές δανείων ως συνέπεια διακανονισμού ή αναδιάρθρωσης και για οριστικές ζημιές που απορρέουν από πωλήσεις δανείων.

Την 7 Νοεμβρίου 2014, η Έκτακτη Γενική Συνέλευση αποφάσισε την ένταξη της Τράπεζας στις διατάξεις του ανωτέρω νόμου. Η έξοδος της Τράπεζας από τις διατάξεις του ανωτέρω νόμου προϋποθέτει την έγκριση των εποπτικών αρχών και απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων.

Την 31 Μαρτίου 2020, το ποσό των ΑΦΑ που θα ήταν δυνατό να μετατραπεί ως απαίτηση από το Ελληνικό Δημόσιο σύμφωνα με τις διατάξεις του ανωτέρω νόμου ήταν €4,4 δισ. (2019: €4,5 δισ.). Στη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2019 δεν ικανοποιήθηκαν τα κριτήρια για τα δικαιώματα μετατροπής και ως εκ τούτου δεν θα υπάρξει έκδοση δικαιωμάτων μετατροπής το 2020.

2020 EU-wide Stress Test

Στις 31 Ιανουαρίου 2020, η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (European Banking Authority “EBA”) ανακοίνωσε την έναρξη της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση («ΕΕ») για το 2020 (“2020 EU-wide Stress Test”), η οποία θα διεξαγόταν σε δείγμα 51 τραπεζών της ΕΕ. Παρόμοια με την άσκηση του 2018, επρόκειτο για μία άσκηση με περιορισμούς, στο πλαίσιο ενός στατικού ισολογισμού. Στόχος της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε επίπεδο ΕΕ ήταν να εκτιμηθεί η ανθεκτικότητα των τραπεζών της ΕΕ σε μια κοινή σειρά δυσμενών οικονομικών συνθηκών, προκειμένου να προσδιοριστούν οι δυνητικοί κίνδυνοι, να ληφθούν υπόψη στις εποπτικές αποφάσεις και να ενισχυθεί η πειθαρχία της αγοράς.

Ωστόσο, υπό το πρίσμα της πίεσης που δέχονται οι τράπεζες από τη διάδοση του COVID-19, στις 12 Μαρτίου 2020, η EBA ανακοίνωσε την απόφασή της να αναβάλει την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε ολόκληρη την ΕΕ για το 2021, προκειμένου να επιτρέψει στις τράπεζες να επικεντρωθούν και να διασφαλίσουν τη συνέχεια των βασικών λειτουργιών τους.

Πανδημία COVID-19

Η ΕΚΤ ανακοίνωσε σειρά μέτρων για να εξασφαλίσει ότι οι άμεσα εποπτευόμενες τράπεζές της θα μπορέσουν να συνεχίσουν να εκπληρώνουν το ρόλο τους στη χρηματοδότηση της πραγματικής οικονομίας, καθώς θα γίνονταν εμφανείς οι οικονομικές επιπτώσεις του COVID-19 (βλ. Σημείωση 21).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 19: Εύλογες αξίες χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και παθητικού

α. Χρηματοοικονομικά μέσα που δεν επιμετρώνται σε εύλογη αξία

Ο ακόλουθος πίνακας συνοψίζει τη λογιστική και την εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων που δεν επιμετρώνται σε εύλογη αξία στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης του Ομίλου και για τα οποία η εύλογη αξία διαφέρει σημαντικά από τη λογιστική αξία.

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Όμιλος

Χρηματοοικονομικά μέσα που δεν επιμετρώνται σε εύλογη αξία - Όμιλος

	Λογιστική αξία 31.03.2020	Εύλογη αξία 31.03.2020
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία		
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	28.788	28.640
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων σε αποσβεσμένο κόστος	9.116	8.824
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις		
Υποχρεώσεις προς πελάτες	45.026	45.043
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	1.376	1.323
	Λογιστική αξία 31.12.2019	Εύλογη αξία 31.12.2019
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία		
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	29.054	28.713
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων σε αποσβεσμένο κόστος	6.052	6.254
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις		
Υποχρεώσεις προς πελάτες	43.369	43.404
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	1.365	1.443

Οι ακόλουθες μέθοδοι και παραδοχές χρησιμοποιήθηκαν για την εκτίμηση της εύλογης αξίας των ανωτέρω χρηματοοικονομικών μέσων στις 31 Μαρτίου 2020 και 31 Δεκεμβρίου 2019:

Η λογιστική αξία του ταμείου και των διαθεσίμων με τις κεντρικές τράπεζες, των απαιτήσεων κατά και των υποχρεώσεων προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, των λουπών δανειακών υποχρεώσεων όπως και των δεδουλευμένων τόκων, προσεγγίζει την εύλογη αξία τους.

Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών σε αποσβεσμένο κόστος: Η εκτίμηση της εύλογης αξίας των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών διενεργείται με τη χρήση μοντέλων προεξόφλησης χρηματοροών. Τα προεξοφλητικά επιτόκια βασίζονται στα τρέχοντα επιτόκια της αγοράς που προσφέρονται για χρηματοοικονομικά μέσα με παρόμοιους όρους σε δανειολήπτες με παρόμοια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου.

Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων σε αποσβεσμένο κόστος: Η εύλογη αξία των χρεογράφων που επιμετρώνται σε αποσβεσμένο κόστος υπολογίζεται με τη χρήση τιμών αγοράς ή με τη χρήση μοντέλων προεξόφλησης χρηματοροών που βασίζονται σε τρέχοντα επιτόκια της αγοράς για χρεόγραφα με παρόμοια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου.

Υποχρεώσεις προς πελάτες: Η εύλογη αξία καταθέσεων άμεσης ζήτησης και καταθέσεων χωρίς προκαθορισμένη ημερομηνία λήξης προσδιορίζεται ως το πληρωτέο ποσό κατά την ημερομηνία αναφοράς. Η εύλογη αξία των προθεσμιακών καταθέσεων εκτιμάται με τη χρήση μοντέλων προεξόφλησης χρηματοροών, βάσει επιτοκίων αγοράς που προσφέρονται για αντίστοιχα προϊόντα με παρόμοιες ημερομηνίες λήξης.

Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους: Η εύλογη αξία των υποχρεώσεων από πιστωτικούς τίτλους εκτιμάται βάσει τιμών αγοράς, ή σε περίπτωση που δεν υπάρχουν, με τη χρήση μοντέλων προεξόφλησης χρηματοροών βάσει επιτοκίων αγοράς για πιστωτικούς τίτλους αντίστοιχης διάρκειας και με παρόμοια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου.

β. Χρηματοοικονομικά μέσα που επιμετρώνται σε εύλογη αξία

Οι ακόλουθοι πίνακες συνοψίζουν τις εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων που επιμετρώνται σε εύλογη αξία στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης του Ομίλου, ανά επίπεδο εύλογης αξίας, στις 31 Μαρτίου 2020 και 31 Δεκεμβρίου 2019:

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Όμιλος

Χρηματοοικονομικά μέσα που επιμετρώνται σε εύλογη αξία - Όμιλος

31 Μαρτίου 2020

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	Επιμέτρηση σε εύλογη αξία με βάση			Σύνολο σε εύλογη αξία
	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε ΕΑΜΑ	312	73	-	385
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρώνται υποχρεωτικά σε ΕΑΜΑ	37	14	134	185
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	15	5.381	9	5.405
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων σε εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων	607	1.337	32	1.976
Σύνολο	971	6.805	175	7.951
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις				
Υποχρεώσεις προς πελάτες που έχουν προσδιοριστεί σε ΕΑΜΑ	-	338	-	338
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	17	3.293	6	3.316
Σύνολο	17	3.631	6	3.654

31 Δεκεμβρίου 2019

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	Επιμέτρηση σε εύλογη αξία με βάση			Σύνολο σε εύλογη αξία
	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε ΕΑΜΑ	257	117	-	374
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρώνται υποχρεωτικά σε ΕΑΜΑ	65	15	136	216
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	9	4.819	5	4.833
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων σε εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων	616	2.187	34	2.837
Σύνολο	947	7.138	175	8.260
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις				
Υποχρεώσεις προς πελάτες που έχουν προσδιοριστεί σε ΕΑΜΑ	-	279	-	279
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	4	2.862	4	2.870
Σύνολο	4	3.141	4	3.149

Οι ακόλουθοι πίνακες συνοψίζουν την εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων που έχουν καταχωρηθεί ως στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης του Ομίλου και επιμετρώνται σε εύλογη αξία, στις 31 Μαρτίου 2020 και 31 Δεκεμβρίου 2019:

Δραστηριότητες προοριζόμενες προς πώληση - Χρηματοοικονομικά μέσα που επιμετρώνται σε εύλογη αξία - Όμιλος

31 Μαρτίου 2020

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	Επιμέτρηση σε εύλογη αξία με βάση			Σύνολο
	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	5	62	-	67
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	-	1	-	1
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων σε εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων	992	1.701	7	2.700
Απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες	117	115	-	232
Σύνολο	1.114	1.879	7	3.000

31 Δεκεμβρίου 2019

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	Επιμέτρηση σε εύλογη αξία με βάση			Σύνολο
	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	4	71	-	75
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	-	1	-	1
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων σε εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων	1.095	1.612	12	2.719
Απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες	130	133	-	263
Σύνολο	1.229	1.817	12	3.058

Μεταφορές μεταξύ του Επιπέδου 1 και του Επιπέδου 2

Κατά την 31 Μαρτίου 2020, συγκεκριμένα ομόλογα που έχουν εκδοθεί από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας (ESM) και περιλαμβάνονται στην κατηγορία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων, για τα οποία ο Όμιλος έκρινε ότι πληρούσαν εκείνη την ημερομηνία τα κριτήρια ρευστότητας και εμπορευσιμότητας του Επιπέδου 1 που έχει θεσπίσει, μεταφέρθηκαν από το Επίπεδο 2 στο Επίπεδο 1, σύμφωνα με την πολιτική του Ομίλου για την ιεραρχία εύλογης αξίας. Η λογιστική αξία των ομολόγων που μεταφέρθηκαν στις 31 Μαρτίου 2020 ήταν €41 εκατ.

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2019, συγκεκριμένα ομόλογα που έχουν εκδοθεί από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας (ESM) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας («EFSF») και περιλαμβάνονται στην κατηγορία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων, για τα οποία ο Όμιλος έκρινε ότι δεν πληρούσαν εκείνη την

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Όμιλος

ημερομηνία τα κριτήρια ρευστότητας και εμπορευσιμότητας του Επιπέδου 1 που έχει θεσπίσει, μεταφέρθηκαν από το Επίπεδο 1 στο Επίπεδο 2, σύμφωνα με την πολιτική του Ομίλου για την ιεραρχία εύλογης αξίας. Η λογιστική αξία των ομολόγων που μεταφέρθηκαν στις 31 Δεκεμβρίου 2019 ήταν €85 εκατ.

Για όλες τις μεταφορές χρηματοοικονομικών στοιχείων μεταξύ των διαφορετικών επιπέδων, γίνεται η παραδοχή ότι λαμβάνουν χώρα στο τέλος κάθε περιόδου αναφοράς.

Χρηματοοικονομικά μέσα του Επιπέδου 3

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του Επιπέδου 3 στις 31 Μαρτίου 2020 και 31 Δεκεμβρίου 2019 περιλαμβάνουν:

- (α) Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα που αποτιμώνται με μοντέλα αποτίμησης, στα οποία χρησιμοποιούνται και σημαντικά, μη παρατηρήσιμα δεδομένα και περιλαμβάνουν προϊόντα τα οποία βασίζονται στη συσχέτιση μεταξύ διαφόρων δεικτών επιτοκίων. Επίσης, περιλαμβάνουν παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα για τα οποία η αποτίμηση πιστωτικού κινδύνου (CVA) εκτιμήθηκε βάσει σημαντικών, μη παρατηρήσιμων δεδομένων και το ποσό που αντιστοιχεί στο CVA είναι σημαντικό σε σχέση με το σύνολο της εύλογης αξίας του παραγώγου.
- (β) Χρεόγραφα που επιμετρώνται υποχρεωτικά σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, για τα οποία τα μοντέλα που χρησιμοποιούνται για την εκτίμηση της εύλογης αξίας τους βασίζονται σε μη παρατηρήσιμα περιθώρια πιστωτικού κινδύνου ή για τα οποία χρησιμοποιήθηκαν τιμές από τους εκδότες των χρεογράφων. Επίσης, περιλαμβάνουν δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών που επιμετρώνται υποχρεωτικά σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, τα οποία αποτιμώνται μέσω της μεθόδου προεξόφλησης ταμειακών ροών και περιλαμβάνουν μη παρατηρήσιμα στην αγορά περιθώρια πιστωτικού κινδύνου.
- (γ) Συμμετοχικούς τίτλους σε εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων, μη εισηγμένους σε χρηματιστηριακή αγορά και η εύλογη αξία τους εκτιμάται βάσει μοντέλων προσεγγίσεων εισοδήματος ή αγοράς, όπου οι βασικές παράμετροι που χρησιμοποιούνται δεν είναι παρατηρήσιμες στην αγορά.

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τη συμφωνία όλων των αποτιμήσεων του Επιπέδου 3 για την περίοδο που έληξε στις 31 Μαρτίου 2020 και 31 Δεκεμβρίου 2019, συμπεριλαμβανομένων των πραγματοποιηθέντων και μη-πραγματοποιηθέντων κερδών/(ζημιών), που περιλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων και στην κατάσταση λοιπών συνολικών εσόδων.

Μεταφορές προς και από το Επίπεδο 3

Σε τριμηνιαία βάση, ο Όμιλος διενεργεί διεξοδική ανάλυση της κατηγοριοποίησης όλων των χρηματοοικονομικών στοιχείων σε επίπεδα εύλογης αξίας.

Για την περίοδο που έληξε στις 31 Μαρτίου 2020, οι μεταφορές από το Επίπεδο 2 στο Επίπεδο 3 αφορούν σε παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα για τα οποία η προσαρμογή της εύλογης αξίας λόγω CVA είναι σημαντική σε σχέση με την εύλογη αξία τους.

Για την περίοδο που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019, οι μεταφορές από το Επίπεδο 2 στο Επίπεδο 3 περιλαμβάνουν μετοχικούς τίτλους που έπαψαν να διαπραγματεύονται σε ενεργή αγορά.

Μεταβολή των χρηματοοικονομικών στοιχείων που επιμετρώνται βάσει Επιπέδου 3 - Όμιλος

	2020		
	Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων σε ΕΑΜΛΣΕ	Υποχρεωτικά σε ΕΑΜΑ
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	2	34	136
Κέρδη/(ζημιές) στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων	3	-	-
Κέρδη/(ζημιές) στα Λοιπά Συνολικά Έσοδα	-	(2)	-
Αποπληρωμές	-	-	(2)
Μεταφορά σε/(από) Επίπεδο 3	(2)	-	-
Υπόλοιπο 31 Μαρτίου	3	32	134
	2019		
	Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων σε ΕΑΜΛΣΕ	Υποχρεωτικά σε ΕΑΜΑ
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	4	48	159
Κέρδη/(ζημιές) στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων	(1)	-	(18)
Κέρδη/(ζημιές) στα Λοιπά Συνολικά Έσοδα	-	(2)	-
Αγορές	-	1	12
Πωλήσεις	-	(14)	(1)
Αποπληρωμές	(1)	-	(16)
Μεταφορά σε/(από) Επίπεδο 3	-	1	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	2	34	136

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Όμιλος

Για την περίοδο που έληξε 31 Μαρτίου 2020, η μεταβολή των μη πραγματοποιημένων κερδών/(ζημιών) που περιλαμβάνεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων των χρηματοοικονομικών μέσων που επιμετρώνται σε εύλογη αξία με μοντέλα αποτίμησης στα οποία χρησιμοποιήθηκαν σημαντικά μη άμεσα παρατηρήσιμα δεδομένα (Επίπεδο 3), αφορά σε παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα, και ανέρχεται σε €5 εκατ. για τον Όμιλο.

Για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2019, η μεταβολή των μη πραγματοποιημένων κερδών/(ζημιών) που περιλαμβάνεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων των χρηματοοικονομικών μέσων που επιμετρώνται σε εύλογη αξία με μοντέλα αποτίμησης στα οποία χρησιμοποιήθηκαν σημαντικά μη άμεσα παρατηρήσιμα δεδομένα (Επίπεδο 3), αφορά σε χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρώνται υποχρεωτικά σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων και σε παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα, και ανέρχεται σε €(18) εκατ. και €1 εκατ. αντίστοιχα για τον Όμιλο.

Διαδικασίες Αποτίμησης και Ελέγχου

Ο Όμιλος έχει θεσπίσει διάφορες διαδικασίες για να διασφαλίσει ότι η εύλογη αξία των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού υπολογίζονται σε λογική και δίκαιη βάση και έχει δημιουργήσει ένα κατάλληλο πλαίσιο δικλείδων ασφαλείας που είναι σχεδιασμένο ώστε να διασφαλίσει ότι οι εύλογες αξίες επικυρώνονται από μονάδες του Ομίλου που είναι ανεξάρτητες από τις μονάδες διαπραγματευτών που αναλαμβάνουν και τον αντίστοιχο κίνδυνο. Για το σκοπό αυτό, ο Όμιλος χρησιμοποιεί διάφορες πηγές δεδομένων για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών προϊόντων, οι οποίες αξιολογούνται μέσω εσωτερικών ανεξάρτητων διαδικασιών όπου αυτό είναι εφικτό.

Οι εύλογες αξίες των χρεωστικών τίτλων προσδιορίζονται είτε με αναφορά σε χρηματιστηριακές τιμές ενεργών αγορών ή με αναφορά σε προσφορά τιμών από εξωτερικούς διαπραγματευτές ή με αναφορά σε γενικώς παραδεκτά μοντέλα αποτίμησης χρηματοοικονομικών στοιχείων που βασίζονται σε παρατηρήσιμα ή μη άμεσα παρατηρήσιμα δεδομένα, στις περιπτώσεις που οι δύο πρώτες μέθοδοι δεν είναι διαθέσιμες, καθώς επίσης με αναφορά σε σχετικές παραμέτρους της αγοράς, όπως επιτόκια, μεταβλητότητα δικαιωμάτων προαίρεσης, συναλλαγματικές ισοτιμίες κλπ.

Επιπρόσθετα ο Όμιλος, ενδέχεται σε ορισμένες περιπτώσεις να χρησιμοποιεί τιμές προερχόμενες από τρίτους των χρηματοοικονομικών στοιχείων διενεργώντας διαδικασίες επικύρωσης των τιμών στο βαθμό που αυτό είναι δυνατό, ή να χρησιμοποιεί τιμές με τις οποίες πραγματοποιήθηκαν οι τελευταίες συναλλαγές δεδομένης της απουσίας ενεργού αγοράς ή παρόμοιων συναλλαγών ή άλλων δεδομένων παρατηρήσιμων στην αγορά. Όλα τα χρηματοοικονομικά στοιχεία τα οποία έχουν αποτιμηθεί με βάση τις παραπάνω μεθόδους, έχουν κατηγοριοποιηθεί στην χαμηλότερη βαθμίδα της ιεραρχίας της εύλογης αξίας (Επίπεδο 3).

Γενικότερα, οι εύλογες αξίες των χρεωστικών τίτλων του Ομίλου, συμπεριλαμβανομένων και των σημαντικών παραδοχών στα μοντέλα αποτίμησης, ελέγχονται και επικυρώνονται από τις ανεξάρτητες μονάδες του Middle Office και της Διαχείρισης Κινδύνων, σε συστηματική βάση.

Η εύλογη αξία των παραγώγων χρηματοπιστωτικών μέσων προσδιορίζεται με βάση τεχνικές αποτίμησης οι οποίες περιλαμβάνουν μοντέλα προεξόφλησης ταμειακών ροών, μοντέλα υπολογισμού δικαιωμάτων προαίρεσης ("option pricing models") ή άλλα κατάλληλα για την κάθε περίπτωση, ευρέως αποδεκτά μοντέλα αποτίμησης. Επαρκείς διαδικασίες ελέγχου έχουν θεσπιστεί για την επικύρωση αυτών των μοντέλων συμπεριλαμβανομένων και των παραμέτρων που χρησιμοποιούνται στην αποτίμηση, σε συστηματική βάση. Οι μονάδες Διαχείρισης Κινδύνου και Middle Office παρέχουν το απαραίτητο ελεγκτικό πλαίσιο ώστε να διασφαλίζεται ότι οι τιμές των παραγώγων χρηματοπιστωτικών μέσων είναι εύλογες και αντικατοπτρίζουν τις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς και οικονομικές συγκυρίες. Επιπρόσθετα, οι αποτιμήσεις των εξωχρηματιστηριακών (over-the-counter) παραγώγων συγκρίνονται σε ημερήσια βάση με τις αντίστοιχες τιμές αντισυμβαλλομένων, στα πλαίσια της ημερήσιας διαδικασίας παροχής εξασφαλίσεων και διακανονισμού παραγώγων.

Προσαρμογές Αγοράς στις Τιμές Αποτίμησης

Προσαρμογές για πιστωτικό κίνδυνο αντισυμβαλλομένου εφαρμόζονται σε όλα τα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα. Προσαρμογές για τον ίδιο πιστωτικό κίνδυνο (own credit risk) εφαρμόζονται προκειμένου να απεικονίζεται ο πιστωτικός κίνδυνος του Ομίλου κατά την αποτίμηση των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων. Οι εν λόγω προσαρμογές υπολογίζονται με βάση τις αναμενόμενες ταμειακές ροές μεταξύ των δύο μερών, και λαμβάνουν υπόψη το διαφορετικό επίπεδο κινδύνου του κάθε αντισυμβαλλομένου στην αποτίμηση αυτών των ροών. Στη διαμόρφωση των εν λόγω προσαρμογών λαμβάνονται υπόψη οι συμφωνίες περιορισμού της έκτασης του αναλαμβανόμενου πιστωτικού κινδύνου, συμπεριλαμβανομένων των συμφωνιών για παροχή των αναγκαίων αμοιβαίων εξασφαλίσεων μεταξύ των αντισυμβαλλομένων, όπως αυτοί διέπονται και λειτουργούν βάσει των σχετικών συμβάσεων κάλυψης πιστωτικού κινδύνου, όσο και των συμφωνιών συμψηφισμού των εκατέρωθεν απαιτήσεων και υποχρεώσεων.

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Όμιλος

Ποσοτικές πληροφορίες για τα χρηματοοικονομικά μέσα που επιμετρώνται σε εύλογη αξία βάσει Επιπέδου 3 | 31 Μαρτίου 2020

Χρηματοοικονομικό Μέσο	Εύλογη Αξία	Μέθοδος Αποτίμησης	Σημαντικά μη παρατηρήσιμα δεδομένα	Εύρος Δεδομένων	
				Χαμηλό	Υψηλό
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων υποχρεωτικά σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	9	Βασισμένο σε Τιμή Εκδότη	Τιμή	93,76	93,76
Παράγωγα επί επιτοκίων	4	Προεξόφληση ταμειακών ροών, Εσωτερικό Μοντέλο για Υπολογισμό CVA/DVA	Περιθώριο πιστωτικού κινδύνου	149 μ.β.	1281 μ.β.
	(2)	Προεξόφληση ταμειακών ροών	Συντελεστής ανταλλαγής ροών σταθερής λήξης για διαφορετικές χρονικές περιόδους	72,80%	100,00%
Λοιπά Παράγωγα	1	Προεξόφληση ταμειακών ροών, Εσωτερικό Μοντέλο για Υπολογισμό CVA/DVA	Περιθώριο πιστωτικού κινδύνου	149 μ.β.	1281 μ.β.
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων σε εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων	32	Προσέγγιση εισοδήματος ή αγοράς	δ/α ¹	δ/α ¹	δ/α ¹
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών υποχρεωτικά σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	125	Προεξόφληση ταμειακών ροών	Περιθώριο πιστωτικού κινδύνου	270 μ.β.	650 μ.β.

¹ Οι συμμετοχικοί τίτλοι σε εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων περιλαμβάνουν τίτλους που δεν διαπραγματεύονται σε ενεργείς αγορές. Ελλείψει δεδομένων από ενεργείς αγορές, η εύλογη αξία των τίτλων αυτών εκτιμάται με τη χρήση μοντέλων προσέγγισης εισοδήματος ή αγοράς. Δεδομένης της διαφορετικής φύσης της επένδυσης σε κάθε μία από τις εταιρίες αυτές, δεν είναι πρακτικά εφαρμόσιμη η γνωστοποίηση του εύρους των σημαντικών μη παρατηρήσιμων δεδομένων.

Ποσοτικές πληροφορίες για τα χρηματοοικονομικά μέσα που επιμετρώνται σε εύλογη αξία βάσει Επιπέδου 3 | 31 Δεκεμβρίου 2019

Χρηματοοικονομικό Μέσο	Εύλογη Αξία	Μέθοδος Αποτίμησης	Σημαντικά μη παρατηρήσιμα δεδομένα	Εύρος Δεδομένων	
				Χαμηλό	Υψηλό
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων υποχρεωτικά σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	9	Βασισμένο σε Τιμή Εκδότη	Τιμή	93,76	100,00
	1	Προεξόφληση ταμειακών ροών	Περιθώριο πιστωτικού κινδύνου	729 μ.β.	729 μ.β.
Λοιπά Παράγωγα	2	Προεξόφληση ταμειακών ροών, Εσωτερικό Μοντέλο για Υπολογισμό CVA/DVA	Περιθώριο πιστωτικού κινδύνου	91 μ.β.	697 μ.β.
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων σε εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων	34	Προσέγγιση εισοδήματος ή αγοράς	δ/α ¹	δ/α ¹	δ/α ¹
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών υποχρεωτικά σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	127	Προεξόφληση ταμειακών ροών	Περιθώριο πιστωτικού κινδύνου	300 μ.β.	650 μ.β.

¹ Οι συμμετοχικοί τίτλοι σε εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων περιλαμβάνουν τίτλους που δεν διαπραγματεύονται σε ενεργείς αγορές. Ελλείψει δεδομένων από ενεργείς αγορές, η εύλογη αξία των τίτλων αυτών εκτιμάται με τη χρήση μοντέλων προσέγγισης εισοδήματος ή αγοράς. Δεδομένης της διαφορετικής φύσης της επένδυσης σε κάθε μία από τις εταιρίες αυτές, δεν είναι πρακτικά εφαρμόσιμη η γνωστοποίηση του εύρους των σημαντικών μη παρατηρήσιμων δεδομένων.

Ανάλυση Ευαισθησίας για τα σημαντικά μη παρατηρήσιμα δεδομένα

Στα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα επί επιτοκίων συμπεριλαμβάνονται δομημένα παράγωγα, για τα οποία μια σημαντική μεταβολή στις μεταβλητές συσχέτισης (δηλ. στο βαθμό συσχέτισης μεταξύ δύο διαφορετικών επιτοκίων ή μεταξύ επιτοκίων και συναλλαγματικών ισοτιμιών) ενδεχομένως να επέφερε σημαντική μεταβολή στην εύλογη αξία των μεμονωμένων χρηματοοικονομικών μέσων, όμως η σημαντικότητα και η κατεύθυνση της μεταβολής εξαρτάται από το αν ο Όμιλος κατέχει θέση αγοράς ("long position") ή θέση πώλησης ("short position") στα προϊόντα αυτά, καθώς και από άλλους παράγοντες. Εξαιτίας της περιορισμένης έκθεσης του Ομίλου στα συγκεκριμένα χρηματοοικονομικά μέσα, μια εύλογη μεταβολή στα μη παρατηρήσιμα δεδομένα που χρησιμοποιούνται για την αποτίμησή τους δεν θα επέφερε σημαντική μεταβολή στα αποτελέσματα του Ομίλου. Στην ίδια κατηγορία περιλαμβάνονται τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα επί επιτοκίων για τα οποία η προσαρμογή λόγω CVA είναι σημαντική σε σχέση με την εύλογη αξία των μέσων αυτών. Η προσαρμογή λόγω πιστωτικού κινδύνου του αντισυμβαλλομένου στις περιπτώσεις αυτές εξαρτάται κυρίως από την εσωτερική πιστοληπτική αξιολόγηση του εν λόγω αντισυμβαλλομένου. Μια εύλογη μεταβολή στο περιθώριο πιστωτικού κινδύνου των αντισυμβαλλόμενων αυτών δεν θα επέφερε σημαντική μεταβολή στην εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων του Ομίλου.

Στην κατηγορία Λοιπά παράγωγα περιλαμβάνονται παράγωγα για τα οποία η προσαρμογή λόγω CVA είναι σημαντική σε σχέση με την εύλογη αξία των μέσων αυτών. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η προσαρμογή λόγω πιστωτικού κινδύνου του αντισυμβαλλομένου εξαρτάται κυρίως από την εσωτερική πιστοληπτική αξιολόγηση του εν λόγω αντισυμβαλλομένου. Μια εύλογη μεταβολή στο περιθώριο πιστωτικού κινδύνου των αντισυμβαλλόμενων των μέσων αυτών δεν θα επέφερε σημαντική μεταβολή στην εύλογη αξία τους για τον Όμιλο.

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Όμιλος

Η μέθοδος αποτίμησης των δανείων που επιμετρώνται υποχρεωτικά σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων περιλαμβάνει ως σημαντικό μη παρατηρήσιμο δεδομένο το περιθώριο πιστωτικού κινδύνου των πελατών. Μια εύλογη μεταβολή στο αντίστοιχο περιθώριο πιστωτικού κινδύνου δεν έχει σημαντική επίπτωση στην εύλογη αξία των εν λόγω δανείων για τον Όμιλο.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 20: Ενοποιούμενες εταιρείες

Θυγατρικές	Έδρα	Ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις	Όμιλος	
			31.03.2020	31.12.2019
Εθνική Χρηματοπιστηριακή Α.Ε.Π.Ε.Υ.	Ελλάδα	2015-2019	100,00%	100,00%
Εθνική Asset Management Α.Ε.Δ.Α.Κ.	Ελλάδα	2015-2019	100,00%	100,00%
Εθνική Leasing Α.Ε.	Ελλάδα	2010-2019	100,00%	100,00%
Εθνική Συμβουλευτικές Υπηρεσίες Ακινήτων Α.Ε.	Ελλάδα	2015-2019	100,00%	100,00%
Προνομιούχος Α.Ε. Γενικών Αποθηκών Ελλάδος	Ελλάδα	2010-2019	100,00%	100,00%
Ανώνυμος Ελληνική Εταιρεία Γενικών Ασφαλειών «Η Εθνική» ⁽²⁾	Ελλάδα	2014-2019	100,00%	100,00%
ΚΑΔΜΟΣ Α.Ε.	Ελλάδα	2010-2019	100,00%	100,00%
ΔΙΟΝΥΣΟΣ Α.Ε.	Ελλάδα	2010-2019	99,91%	99,91%
Κτηματική Κατασκευαστική Α.Ε. «ΕΚΤΕΝΕΠΟΛ»	Ελλάδα	2010-2019	100,00%	100,00%
ΠΡΟΤΥΠΟΣ Κτηματική Τουριστική Α.Ε.	Ελλάδα	2010-2019	100,00%	100,00%
Ελληνικά Τουριστικά Έργα Α.Ε.	Ελλάδα	2010-2019	78,09%	78,09%
Εθνική Κτηματικής Εκμετάλλευσης Α.Ε.	Ελλάδα	2010-2019	100,00%	100,00%
Εθνική Factors Α.Ε.	Ελλάδα	2015-2019	100,00%	100,00%
Probank Α.Ε.Δ.Α.Κ. ⁽¹⁾	Ελλάδα	2015-2019	100,00%	100,00%
I-Bank Direct Α.Ε.	Ελλάδα	2015-2019	100,00%	100,00%
Probank Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Α.Ε.	Ελλάδα	2015-2019	99,87%	99,87%
NBG Μεσίτες Ασφαλίσεων Α.Ε.	Ελλάδα	2015-2019	100,00%	100,00%
NBG Malta Holdings Ltd	Μάλτα	2006-2019	100,00%	100,00%
NBG Bank Malta Ltd	Μάλτα	2005-2019	100,00%	100,00%
ARC Management Two EAD (Special Purpose Entity)	Βουλγαρία	2014-2019	100,00%	100,00%
Bankteco E.O.O.D.	Βουλγαρία	2016-2019	100,00%	100,00%
NBG Leasing IFN S.A.	Ρουμανία	2014-2019	100,00%	100,00%
S.C. Garanta Asigurari S.A. ⁽²⁾	Ρουμανία	2003-2019	94,96%	94,96%
ARC Management One SRL (Special Purpose Entity)	Ρουμανία	2013-2019	100,00%	100,00%
Stopanska Banka A.D.-Skopje	Βόρεια Μακεδονία	2014-2019	94,64%	94,64%
NBG Greek Fund Ltd	Κύπρος	2015-2019	100,00%	100,00%
Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (Κύπρος) ΛΤΔ ⁽²⁾	Κύπρος	2006 & 2008-2019	100,00%	100,00%
Εθνική Χρηματοπιστηριακή Κύπρου ΛΤΔ ⁽¹⁾	Κύπρος	-	100,00%	100,00%
NBG Management Services Ltd	Κύπρος	2015-2019	100,00%	100,00%
Εθνική Ασφαλιστική (Κύπρου) ΛΤΔ ⁽²⁾	Κύπρος	2004-2019	100,00%	100,00%
Εθνική Γενικών Ασφαλειών Κύπρου ΛΤΔ ⁽²⁾	Κύπρος	2004-2019	100,00%	100,00%
National Insurance Agents & Consultants Ltd ⁽²⁾	Κύπρος	2008-2019	100,00%	100,00%
CAC Coral Limited ⁽²⁾	Κύπρος	2019	100,00%	100,00%
NBG Asset Management Luxemburg S.A.	Λουξεμβούργο	2019	100,00%	100,00%
NBG International Ltd	Ηνωμένο Βασίλειο	2003-2019	100,00%	100,00%
NBGI Private Equity Ltd ⁽¹⁾	Ηνωμένο Βασίλειο	2003-2019	100,00%	100,00%
NBG Finance Plc	Ηνωμένο Βασίλειο	2003-2019	100,00%	100,00%
NBG Finance (Dollar) Plc ⁽¹⁾	Ηνωμένο Βασίλειο	2008-2019	100,00%	100,00%
NBG Finance (Sterling) Plc ⁽¹⁾	Ηνωμένο Βασίλειο	2008-2019	100,00%	100,00%
SINEPIA Designated Activity Company (Special Purpose Entity) ⁽¹⁾	Ιρλανδία	2019	-	-
NBG International Holdings B.V.	Ολλανδία	2019	100,00%	100,00%

Σημείωση:

⁽¹⁾ Υπό εκκαθάριση.

⁽²⁾ Οι εταιρείες Εθνική Α.Ε.Ε.Γ.Α. και οι θυγατρικές της, η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (Κύπρος) ΛΤΔ, το υποκατάστημα του Καΐρου, και η CAC Coral Limited έχουν ταξινομηθεί ως «Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση».

Οι συμμετοχές του Ομίλου με τη μέθοδο της καθαρής θέσης παρουσιάζονται παρακάτω:

Συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης	Έδρα	Ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις	Όμιλος	
			31.03.2020	31.12.2019
Α.Ε.Δ.Α.Κ. Ασφαλιστικών Οργανισμών	Ελλάδα	2015-2019	20,00%	20,00%
ΛΑΡΚΟ Α.Ε.	Ελλάδα	2010-2019	33,36%	33,36%
ΕΒΙΟΠ ΤΕΜΠΟ Α.Ε.	Ελλάδα	2014-2019	21,21%	21,21%
ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε.	Ελλάδα	2010-2019	39,93%	39,93%
PLANET Α.Ε.	Ελλάδα	2015-2019	36,99%	36,99%
ΠΥΡΡΙΧΟΣ Α.Ε. ΑΚΙΝΗΤΩΝ	Ελλάδα	2012-2019	21,83%	21,83%
ΣΑΤΟ Α.Ε. ΕΙΔΩΝ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΚΑΙ ΣΠΙΤΙΟΥ	Ελλάδα	2014-2019	23,74%	23,74%
ΟΛΓΑΝΟΣ Α.Ε. ΑΚΙΝΗΤΩΝ	Ελλάδα	2014-2019	33,60%	33,60%

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 21: Κίνδυνοι σχετιζόμενοι με την έξαρση του COVID-19

Το πρώτο τρίμηνο του 2020, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας κήρυξε την έξαρση του COVID-19 ως πανδημία. Η πανδημία του COVID-19 προκάλεσε σημαντική παγκόσμια οικονομική ύφεση η οποία έχει επηρεάσει αρνητικά, και αναμένεται να συνεχίσει να επηρεάζει αρνητικά, τις δραστηριότητες και τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων του Ομίλου. Οι μελλοντικές επιπτώσεις της πανδημίας του COVID-19 στην ελληνική και/ή στην παγκόσμια οικονομία καθώς και στις δραστηριότητες του Ομίλου, στα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων και στην χρηματοοικονομική του κατάσταση παραμένουν αβέβαιες. Η πανδημία COVID-19 είχε ως αποτέλεσμα οι αρχές να εφαρμόσουν πολυάριθμα μέτρα σε μία προσπάθεια περιορισμού της εξάπλωσης και του αντίκτυπου του COVID-19, όπως απαγορεύσεις και περιορισμούς ταξιδιών, καραντίνες, εγκλεισμό σε δομές καταλυμάτων στέγασης, και περιορισμούς στην επιχειρηματική δραστηριότητα, συμπεριλαμβανομένου του κλεισίματος επιχειρήσεων. Τα μέτρα αυτά περιορίζουν σημαντικά την οικονομική δραστηριότητα. Επίσης, έχουν αρνητικό αντίκτυπο και ενδέχεται να συνεχίσουν να επηρεάζουν αρνητικά τις επιχειρήσεις, τους συμμετέχοντες στην αγορά, τους αντισυμβαλλομένους και τους πελάτες, καθώς και την ελληνική ή/και την παγκόσμια οικονομία για παρατεταμένο χρονικό διάστημα. Η πανδημία COVID-19 οδήγησε στην ενεργοποίηση της Επιτροπής Διαχείρισης Κρίσεων με στόχο την αντιμετώπιση των αυξημένων μέτρων σχετικά με την υγεία και την ασφάλεια των υπαλλήλων μας, τη συνέχεια των εργασιών μέσω της απομακρυσμένης εργασίας και την υποστήριξη πελατών για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19 (βλ. παρακάτω «Προτεραιότητα μας η υποστήριξη στον Εργαζόμενο, τον Πελάτη και τα άλλα Ενδιαφερόμενα Μέρη για την αντιμετώπιση της πανδημίας του COVID-19»). Η επιδείνωση των χρηματοοικονομικών συνθηκών έχει αυξήσει τις προβλέψεις απομείωσης για ΑΠΖ δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών (βλ. Σημείωση 4) και οδήγησε σε τροποποιήσεις προγραμμάτων (βλ. παρακάτω «Τροποποιήσεις δανείων πελατών αναφορικά με τον COVID-19»). Ο Όμιλος επιμέτρησε τα περιουσιακά στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων των άυλων περιουσιακών στοιχείων και των επενδύσεων σε μετοχικούς τίτλους, για πιθανή απομείωση, και εξέτασε τις εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών μέσων που επιμετρώνται σε εύλογη αξία. Με βάση την επισκόπηση στις 31 Μαρτίου 2020, δεν έχουν καταγραφεί για τον Όμιλο σημαντικές απομειώσεις, με εξαίρεση την πρόβλεψη απομείωσης για ΑΠΖ δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών στο αποσβεσμένο κόστος και δεν υπήρξαν σημαντικές αλλαγές στις εύλογες αξίες και στις ταξινομήσεις ιεραρχίας εύλογης αξίας.

Προτεραιότητα μας η υποστήριξη στον Εργαζόμενο, τον Πελάτη και τα άλλα Ενδιαφερόμενα Μέρη για την αντιμετώπιση της πανδημίας του COVID-19

Η αξιοποίηση των σχεδίων και των δυνατοτήτων της συνέχειας της επιχειρησιακής μας δραστηριότητας και της διασφάλισης ότι οι εργαζόμενοι μας παραμένουν υγιείς και ασφαλείς, καθώς επίσης και της δυνατότητας εξυπηρέτησης των πελατών μας και των άλλων ενδιαφερόμενων μερών της Τράπεζας, αποτέλεσε τη βασική προτεραιότητά μας. Για την επίτευξη των ανωτέρω:

- Διασφαλίσαμε για την πλειοψηφία των εργαζομένων μας στις κεντρικές μονάδες τη δυνατότητα να εργάζονται εξ αποστάσεως ενεργοποιώντας τα συστήματα απομακρυσμένης εργασίας, καθώς και ρυθμίζοντας τη μείωση φυσικής παρουσίας των υπαλλήλων στα καταστήματα του δικτύου.
- Ενεργοποιήσαμε αποτελεσματικές διαδικασίες διαχείρισης συμβάντων, διασφαλίσαμε το απαιτούμενο προστατευτικό και καθαριστικό υλικό το οποίο διατέθηκε στους υπαλλήλους, αναπτύξαμε εκτεταμένο δίκτυο εσωτερικών και εξωτερικών επικοινωνιών κ.α.
- Διασφαλίσαμε την αδιάκοπη συνέχιση των εργασιών με τον επανασχεδιασμό κρίσιμων διαδικασιών για τη διευκόλυνση της εξ αποστάσεως εργασίας.
- Στραφήκαμε σε ψηφιακές τραπεζικές πλατφόρμες για τη διασφάλιση παροχής υπηρεσιών στους πελάτες μας σε όλη την ελληνική επικράτεια.
- Επαναπροσδιόρισαμε τους πόρους προκειμένου να δημιουργηθούν οι κατάλληλες προϋποθέσεις για την απαραίτητη οικονομική υποστήριξη της πελατειακής βάσης ώστε να περιοριστούν οι επιπτώσεις της κατάστασης έκτακτης ανάγκης λόγω COVID-19.
- Προχωρήσαμε στη δωρεά ιατρικού εξοπλισμού στο Εθνικό Σύστημα Υγείας συνεισφέροντας έτσι στην κοινωνία.

Θα συνεχίσουμε την προσπάθεια διαχείρισης του αυξημένου λειτουργικού κινδύνου σε σχέση με την εκτέλεση των σχεδίων της συνέχειας της επιχειρησιακής μας δραστηριότητας σύμφωνα με το Πλαίσιο Κινδύνου, το Πρόγραμμα Διαχείρισης Λειτουργικών Κινδύνων, και τα Συστήματα Διαχείρισης Επιχειρησιακής Συνέχειας

Τροποποιήσεις δανείων πελατών αναφορικά με τον COVID-19

Σύνοψη των μέτρων ανακούφισης για τον COVID-19 που προσφέρονται σε πελάτες της Τράπεζας, στο πλαίσιο των κατευθυντήριων γραμμών της ΕΑΤ, της κυβέρνησης και πρωτοβουλιών άλλων φορέων:

Ι. Μεσαίων & Μεγάλων Επιχειρήσεων

Για τη διευκόλυνση των Μεσαίων και Μεγάλων επιχειρήσεων, η Τράπεζα δίνει τη δυνατότητα στο σύνολο των επιχειρήσεων, των οποίων η λειτουργία έχει επηρεαστεί από το ξέσπασμα της πανδημίας του COVID-19 στη χώρα μας, και υπήρξαν συνεπείς στις

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Όμιλος

υποχρεώσεις τους μέχρι την εμφάνιση της πανδημίας, να μεταθέσουν την καταβολή μέρους ή και του συνόλου των δόσεων του κεφαλαίου (χρεολύσια) των δανείων τους, για την περίοδο 1 Μαρτίου 2020 έως 31 Δεκεμβρίου 2020.

Η διευκόλυνση αυτή θα εξετάζεται κατόπιν αιτήματος των επιχειρήσεων και μπορεί να πραγματοποιείται:

- με μετάθεση του συνόλου ή μέρους των δόσεων στο τέλος της διάρκειας του δανείου ή/ και
- με προσαύξηση των επόμενων δόσεων του δανείου ή/και
- με αντίστοιχη αύξηση της διάρκειας του δανείου.

Το μέτρο αυτό, εντάσσεται στο πλαίσιο των δράσεων της Τράπεζας σε συνέχεια σχετικής πρωτοβουλίας των ελληνικών τραπεζών και αφορά τους κλάδους που περιγράφονται στις Πράξεις Νομοθετικού Περιεχομένου και στις σχετικές Υπουργικές Αποφάσεις της Ελληνικής Κυβέρνησης για την αντιμετώπιση της κρίσης.

Παράλληλα, η Τράπεζα έχει ήδη εγκρίνει την ανανέωση όλων των ορίων χρηματοδοτήσεων, μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων που ήταν συνεπείς στις υποχρεώσεις τους μέχρι την εμφάνιση της πανδημίας στη χώρα μας, που λήγουν εντός του Α' εξαμήνου, μέχρι το τέλος Ιουνίου 2020 με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις.

II. Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις

Στο πλαίσιο των δράσεων που η Τράπεζα αναλαμβάνει, και αφορά στους κλάδους που περιγράφονται στις Πράξεις Νομοθετικού Περιεχομένου και στις σχετικές Υπουργικές Αποφάσεις της Ελληνικής Κυβέρνησης για τη διαχείριση της αντιμετώπισης της κρίσης, δίνει τη δυνατότητα σε Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις που εμπύπτουν στους ως άνω κλάδους και υπήρξαν συνεπείς στις υποχρεώσεις τους μέχρι την εμφάνιση της πανδημίας στη χώρα μας, να μεταθέσουν την καταβολή του συνόλου των δόσεων του κεφαλαίου (χρεολύσια) των δανείων τους για την περίοδο 1 Μαρτίου 2020 μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2020, με αντίστοιχη αύξηση της διάρκειας του δανείου τους.

Παράλληλα, για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και τους ελεύθερους επαγγελματίες που υπήρξαν συνεπείς στις υποχρεώσεις τους μέχρι την εμφάνιση της πανδημίας στη χώρα μας, η Τράπεζα έχει ήδη εγκρίνει ανανέωση όλων των ορίων χρηματοδότησης που λήγουν από την 1 Μαρτίου 2020 έως και 31 Μαΐου 2020 για τρεις μήνες από την ημερομηνία λήξης τους με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις.

III. Ιδιώτες & Ελεύθεροι Επαγγελματίες

Η Τράπεζα, αναγνωρίζοντας ότι πολλοί ενήμεροι ιδιώτες και ελεύθεροι επαγγελματίες πελάτες της, που έχουν πληγεί από την υγειονομική κρίση του COVID-19 και ενδέχεται να δυσκολεύονται να συνεχίσουν να καταβάλουν τη δόση του δανείου τους, ανακοινώνει τη δυνατότητα αναστολής καταβολής δόσεων μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου 2020. Η διευκόλυνση αυτή ισχύει για όλους τους δανειολήπτες που υπήρξαν συνεπείς στις υποχρεώσεις τους μέχρι την εμφάνιση της πανδημίας στη χώρα μας, έχουν υποστεί σημαντική μείωση στο εισόδημα τους λόγω της υγειονομικής κρίσης του κορωνοϊού και επιθυμούν να ενταχθούν στο πρόγραμμα στήριξης.

Αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19 από τις ελληνικές και τις ευρωπαϊκές αρχές

Ελληνικές αρχές

Αντιδρώντας στις οικονομικές συνθήκες και τις συνθήκες της αγοράς όπως αυτές διαμορφώθηκαν λόγω της πανδημίας COVID-19, η Ελληνική κυβέρνηση έλαβε τα ακόλουθα μέτρα:

Μέτρα κρατικής οικονομικής ενίσχυσης

Τα μέτρα για τις επιχειρήσεις που πληρούν τις προϋποθέσεις περιλαμβάνουν:

- Παροχή εγγυήσεων κεφαλαίου κίνησης.
- Επιδότηση των τόκων για ενήμερα δάνεια για τον Απρίλιο, Μάιο και Ιούνιο.
- Χορήγηση νέων δανείων μέσω του Εθνικού Ταμείου Επιχειρηματικότητας & Ανάπτυξης Α.Ε. με επιδότηση επιτοκίου σε ποσοστό 100% για τα πρώτα δύο έτη.

Φορολογικά μέτρα

Τα μέτρα για τις επιχειρήσεις που πληρούν τις προϋποθέσεις και για τα φυσικά πρόσωπα που επηρεάστηκαν από την κρίση του COVID-19 περιλαμβάνουν:

- Αναστολή πληρωμών φορολογικών υποχρεώσεων μέχρι τις 31 Αυγούστου 2020.
- Αναστολή πληρωμών ΦΠΑ μέχρι τις 31 Αυγούστου 2020.
- Αναστολή καταβολής ασφαλιστικών εισφορών για την περίοδο Φεβρουαρίου και Μαρτίου 2020, μέχρι τον Σεπτέμβριο 2020 και τις 31 Οκτωβρίου 2020, αντίστοιχα.

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Όμιλος

- Τρίμηνη παράταση της προθεσμίας για την καταβολή των προγραμματισμένων δόσεων στο πλαίσιο προγραμμάτων ρύθμισης χρεών μέχρι τις 31 Αυγούστου 2020.
- Έκπτωση 25% για την καταβολή δόσεων φορολογικών υποχρεώσεων και ασφαλιστικών εισφορών για τον Απρίλιο, όταν αυτές καταβάλλονται εμπρόθεσμα. Μόνο όσον αφορά φορολογικές υποχρεώσεις καταβλητέες ανάμεσα στις 30 Μαρτίου και τις 30 Απριλίου 2020, για εργαζόμενους εταιρειών που έχουν αναστείλει τη λειτουργία τους καθώς και αυτοαπασχολούμενους, για ελεύθερους επαγγελματίες και εταιρείες.
- Παροχή δυνατότητας συμψηφισμού βεβαιωμένων φορολογικών υποχρεώσεων με ημερομηνία πληρωμής από 1 Μαΐου 2020 και έπειτα, ίση με ποσοστό 25% του ΦΠΑ καταβλητέου τον Απρίλιο, εφόσον ο τελευταίος καταβληθεί εμπρόθεσμα. Μόνο για τον ΦΠΑ που ήταν πληρωτέος τον Απρίλιο για επιχειρήσεις .
- Επίσπευση επιστροφών μέχρι Ευρώ 30.000 που αφορούν φόρο εισοδήματος και ΦΠΑ για όλες τις εκκρεμείς υποθέσεις φορολογικού ελέγχου στις 20 Μαρτίου 2020, για όλες τις νομικές οντότητες για επιστροφές που αφορούν φόρο εισοδήματος και ΦΠΑ, και όλα τα φυσικά πρόσωπα για επιστροφές ΦΠΑ.
- Μείωση ΦΠΑ σε 6%, από 24%, για προϊόντα υγιεινής (μάσκες, γάντια κλπ.) μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2020.
- Αναστολή δασμών για εισαγωγές και απαλλαγή από ΦΠΑ εισαγωγών για αγαθά που είναι απαραίτητα για την καταπολέμηση των επιπτώσεων της κρίσης λόγω του COVID-19 μέχρι 31 Ιουλίου 2020 για νομικά πρόσωπα ή φυσικά πρόσωπα, με την προϋπόθεση ωστόσο ότι τα εν λόγω είδη θα διατίθενται δωρεάν σε δικαιούχους που προσδιορίζονται σε σχετική απόφαση.
- Ο υπολογισμός του Ενιαίου Φόρου Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝΦΙΑ) θα βασίζεται στις ισχύουσες αντικειμενικές αξίες ακινήτων για το 2020.

Μέτρα προστασίας της εργασίας

- Ειδικό επίδομα Ευρώ 800: (1) για μία σύντομη χρονική περίοδο για επιλέξιμους αυτοαπασχολούμενους, ελεύθερους επαγγελματίες και ατομικές επιχειρήσεις που επηρεάστηκαν από την κρίση του COVID-19, (2) κατά τη διάρκεια της περιόδου αναστολής εργασιών για εργαζόμενους πληττόμενων εταιρειών και των οποίων η σύμβαση εργασίας τελούν σε προσωρινή αναστολή με βάση συγκεκριμένους Κωδικούς Αριθμούς Δραστηριότητας («ΚΑΔ»), (3) σε εργοδότες (με έως 20 υπαλλήλους) που επηρεάστηκαν από την κρίση του COVID-19.
- Ειδικό επίδομα Ευρώ 600 για σύντομο χρονικό διάστημα σε οικονομολόγους/ λογιστές, μηχανικούς, δικηγόρους, ιατρούς, δασκάλους και ερευνητές.
- Επίδομα ανεργίας ποσού Ευρώ 400. Εφάπαξ καταβολή ποσού σε 155.000 φυσικά πρόσωπα που έχουν χαρακτηριστεί μακροχρόνια άνεργοι από τον Απρίλιο 2019.
- Παράταση καταβολής του τακτικού επιδόματος ανεργίας, καθώς και παράταση καταβολής του επιδόματος σε μακροχρόνια άνεργους.
- Θέσπιση άδειας ειδικού σκοπού μέχρι 31 Μαΐου 2020, μόνο για εργαζόμενους με παιδιά σχολικής ηλικίας (για το διάστημα που τα σχολεία θα παραμείνουν κλειστά), το κόστος της οποίας θα επιμεριστεί ανάμεσα στο κράτος, την εταιρεία και τον εργαζόμενο.
- Μείωση ποσοστού 40% σε εμπορικά ενοίκια για τους μήνες Μάρτιο και Απρίλιο 2020 για πληττόμενες επιχειρήσεις.
- Μείωση ποσοστού 40% στο ενοίκιο πρώτης και φοιτητικής κατοικίας για τους μήνες Μάρτιο και Απρίλιο 2020 για εργαζόμενους πληττόμενων εταιρειών.
- Δυνατότητα αναστολής συμβάσεων εργασίας μέρους ή και ολόκληρου του προσωπικού για μία συνεχή περίοδο 45 ημερών, και ταυτόχρονη απαγόρευση απόλυσης των εργαζομένων. Δυνατότητα προσωρινής εφαρμογής του συγκεκριμένου μέτρου στην περίπτωση επιλέξιμων εταιρειών που επηρεάστηκαν από την κρίση του COVID-19.
- Δυνατότητα μετάθεσης προσωπικού σε άλλες εταιρείες εντός του ίδιου Ομίλου, μετά από σχετική ενδοεταιρική συμφωνία. Ισχύει για επιλέξιμες εταιρείες που επηρεάστηκαν από την κρίση του COVID-19. Η διάρκεια του συγκεκριμένου μέτρου αναμένεται να καθοριστεί.
- Παροχή δυνατότητας στους εργοδότες για την καταβολή του δώρου του Πάσχα σε μεταγενέστερο χρόνο και μέχρι 30 Ιουνίου 2020 για επιλέξιμες επιχειρήσεις που επηρεάστηκαν από την κρίση του COVID-19.

Νέα μέτρα που ανακοινώθηκαν στις 20 Μαΐου 2020

Το Ελληνικό Υπουργείο Οικονομικών, βάσει Δελτίου Τύπου στις 20 Μαΐου 2020, ανακοίνωσε την ακόλουθη νέα δέσμη μέτρων φορολογικής ελάφρυνσης με στόχο την ανακούφιση των επιπτώσεων της κρίσης COVID-19:

- Αναστολή πληρωμής τυχόν δόσεων για οφειλές προς φορολογικές αρχές εκ μέρους επιλέξιμων εταιρειών και εργαζομένων των οποίων οι συμβάσεις εργασίας έχουν ανασταλεί.
- Καταβολή μειωμένων εμπορικών μισθωμάτων (μείωση 40%) μέχρι τους μήνες Ιούνιο, Ιούλιο και Αύγουστο 2020 για

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Όμιλος

επιχειρήσεις που πληρούν τις προϋποθέσεις.

- Ιδιοκτήτες οι οποίοι εκμισθώνουν ακίνητα σε πληττόμενες επιχειρήσεις έχουν επίσης τη δυνατότητα να επωφεληθούν συμπηφίζοντας μέρος των απολεσθέντων εσόδων με φορολογικές υποχρεώσεις μετά τον Ιούλιο 2020.
- Παράταση δικαιώματος αναστολής συμβάσεων εργασίας, παροχής αποζημίωσης ειδικού σκοπού καθώς επίσης και κάλυψης κοινωνικής ασφάλισης για εκτεταμένη περίοδο.
- Μείωση προκαταβολής φόρου για πληττόμενες επιχειρήσεις των οποίων ο κύκλος εργασιών μειώθηκε τον Μάρτιο, Απρίλιο και Μάιο 2020, υπό συγκεκριμένους όρους.
- Οι δαπάνες επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας θα εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων κατά 200% έναντι του ισχύοντος 130% για δαπάνες που θα πραγματοποιηθούν από 1 Σεπτεμβρίου 2020 και έπειτα.
- Η χορήγηση νέας κρατικής χρηματοδότησης (“Επιστρεπτέα Προκαταβολή”) με βάση την απώλεια τζίρου κατά τους μήνες Μάρτιο, Απρίλιο και Μάιο 2020, και το τελικό ποσό που θα χορηγηθεί για τις δύο φάσεις θα ανέρχεται σε ποσό €2 δισ.
- Μείωση του ΦΠΑ σε συγκεκριμένα αγαθά και υπηρεσίες από ποσοστό 24% σε ποσοστό 13% για την περίοδο από 1 Ιουνίου 2020 μέχρι τις 31 Οκτωβρίου 2020.
- Μειώνεται ο ΦΠΑ στο τουριστικό πακέτο από 80/20 (80% με 13% και 20% με 24%) σε 90/10 (90% με 13%, 10% με 24%) για την περίοδο από 1 Ιουνίου 2020 μέχρι τις 31 Οκτωβρίου 2020.

Η Τράπεζα εκτιμά ότι τα παραπάνω μέτρα που εφαρμόστηκαν ή θα εφαρμοστούν από τις ελληνικές αρχές θα βοηθήσουν τους πελάτες της να ανταποκριθούν τις οικονομικές υποχρεώσεις τους.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

Τον Μάρτιο και τον Απρίλιο του 2020, η ΕΚΤ προέβη στην ανακοίνωση των ακόλουθων μέτρων:

- Προσωρινή αύξηση κατά €120 δισ. του Προγράμματος Αγοράς Στοιχείων Ενεργητικού («Asset Purchase Programme (“APP”»)») (12 Μαρτίου 2020).
- Έκτακτο Πρόγραμμα Αγοράς Στοιχείων Ενεργητικού λόγω Πανδημίας («Pandemic Emergency Purchase Programme (“PEPP”»)») ύψους €750 δισ. μέχρι τα τέλη 2020 για όλες τις αποδεκτές κατηγορίες στοιχείων ενεργητικού. Διεύρυνση του φάσματος των επιλέξιμων στοιχείων ενεργητικού στο πλαίσιο του προγράμματος αγοράς ομολόγων του επιχειρηματικού τομέα («corporate sector purchase programme (“CSPP”»)») ώστε να περιλαμβάνονται και εμπορικά χρεόγραφα που έχουν εκδοθεί από επιχειρήσεις που δεν ανήκουν στον χρηματοπιστωτικό τομέα (18 Μαρτίου 2020).
- Τροποποιήσεις στους όρους και τις προϋποθέσεις των στοχευμένων πράξεων πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης (TLTRO III): Το επιτόκιο επί του TLTRO III μειώθηκε κατά 25 μονάδες βάσης και ανήλθε στο -0,5% για το διάστημα Ιουνίου 2020 – Ιουνίου 2021. Για τις τράπεζες που πληρούν το κατώτατο όριο δανεισμού 0% που θεσπίστηκε στις 12 Μαρτίου 2020, το επιτόκιο μπορεί να φτάσει ακόμα και στο -1%. Η έναρξη της περιόδου αξιολόγησης δανεισμού μεταφέρθηκε στην 1^η Μαρτίου 2020 (30 Απριλίου 2020).
- Μέτρα χαλάρωσης όσον αφορά τις εξασφαλίσεις: Πακέτο μέτρων προσωρινής χαλάρωσης των περιορισμών όσον αφορά τις εξασφαλίσεις, προκειμένου να ενισχυθεί η διαθεσιμότητα των επιλέξιμων εξασφαλίσεων για τους αντισυμβαλλόμενους του Ευρωσυστήματος που συμμετέχουν στην παροχή ρευστότητας. Κύρια χαρακτηριστικά:
 - Μέτρα εξασφαλίσεων ώστε να διευκολυνθεί η αύξηση στην χρηματοδότηση των τραπεζών για δάνεια προς εταιρείες και νοικοκυριά.
 - Γενική μείωση στην αποτίμηση (haircut) των εξασφαλίσεων με σταθερό συντελεστή 20% και άλλα μέτρα (μείωση του μη ενιαίου κατώτατου ορίου για εγχώριες απαιτήσεις, αύξηση του μέγιστου μεριδίου μη εξασφαλισμένων χρεωστικών τίτλων που έχουν εκδοθεί από οποιονδήποτε άλλο τραπεζικό όμιλο σε εξασφάλιση πιστωτικού ιδρύματος, και άρση των ελάχιστων απαιτήσεων περί πιστοληπτικής ποιότητας που εφαρμόζονται στα εμπορεύσιμα χρεόγραφα που εκδίδονται από την Ελληνική Δημοκρατία για την αποδοχή τους ως εξασφάλιση σε πιστωτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος) (7 Απριλίου 2020).
- Νέες πράξεις πιο μακροπρόθεσμης έκτακτης αναχρηματοδότησης λόγω πανδημίας: Σειρά πρόσθετων πράξεων πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης για την εξασφάλιση επαρκούς ρευστότητας και ομαλών συνθηκών στην αγορά χρήματος κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Οι πράξεις κατανέμονται σε σχεδόν μηνιαία βάση και λήγουν το τρίτο τρίμηνο του 2021 (30 Απριλίου 2020).

Τα ακόλουθα μέτρα προληπτικής εποπτείας έχουν επίσης εφαρμοστεί από την ΕΚΤ:

- Πυλώνας 2: Οι τράπεζες επιτρέπεται να καλύψουν τις απαιτήσεις του Πυλώνα 2 με άλλα κεφαλαιακά μέσα εκτός από τα κεφάλαια κοινών μετοχών κατηγορίας 1 (CET1) (12 Μαρτίου 2020).
- Λειτουργική ευελιξία κατά την εφαρμογή συγκεκριμένων τραπεζικών εποπτικών μέτρων (12 Μαρτίου 2020).
- Θα επιτραπεί στις τράπεζες να λειτουργούν προσωρινά σε κεφαλαιακό επίπεδο χαμηλότερο αυτού των κατευθύνσεων του

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Όμιλος

Πυλώνα 2 («Pillar 2 Guidance (“P2G”)»), του αποθέματος διατήρησης κεφαλαίου («capital conservation buffer (“CCB”)») και του δείκτη κάλυψης ρευστότητας (LCR). Η ΕΚΤ θεωρεί ότι αυτά τα προσωρινά μέτρα θα ενισχυθούν με την κατάλληλη χαλάρωση του αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας («countercyclical capital buffer (“CcyB”)») από τις εθνικές μακροπροληπτικές αρχές (12 Μαρτίου 2020).

- Θα εξεταστεί ο επαναπρογραμματισμός των επιτόπιων επιθεωρήσεων και η παράταση των προθεσμιών για την υλοποίηση διορθωτικών ενεργειών που απορρέουν από πρόσφατες επιτόπιες επιθεωρήσεις και τη διερεύνηση των εσωτερικών υποδειγμάτων, εξασφαλίζοντας συνολικά την ορθότητα της προληπτικής εποπτείας των εποπτευόμενων τραπεζών. Σε αυτό το πλαίσιο, οι κατευθυντήριες γραμμές της ΕΚΤ προς τις τράπεζες σχετικά με τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια παρέχουν επίσης στις εποπτικές αρχές επαρκή ευελιξία για να προσαρμοστούν στις ειδικές συνθήκες που επικρατούν στις επιμέρους τράπεζες. Θα εξεταστεί επίσης η παράταση των προθεσμιών για ορισμένα μη κρίσιμα εποπτικά μέτρα και αιτήματα δεδομένων (12 Μαρτίου 2020).
- Κεφαλαιακή ελάφρυνση: Το συνολικό πακέτο ανέρχεται σε €120 δισ. για την απορρόφηση ζημιών ή για δυνητική χρηματοδότηση δανείων έως €1,8 τρισ. (20 Μαρτίου 2020).
- Μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια: Εποπτική ευελιξία όσον αφορά την αντιμετώπιση των Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων (20 Μαρτίου 2020)
- Μερίσματα και επαναγορά: Οι τράπεζες πρέπει να μην καταβάλουν μερίσματα για τις χρήσεις 2019 και 2020 τουλάχιστον έως την 1^η Οκτωβρίου 2020. Επίσης οι τράπεζες θα πρέπει να αποφύγουν την επαναγορά μετοχών (27 Μαρτίου 2020).
- Γνωμοδότηση χωρίς αντίρρηση σχετικά με τα μέτρα που ελήφθησαν από τις μακροπροληπτικές αρχές στην ευρωζώνη, για την αποδέσμευση ή μείωση των κεφαλαίων ασφαλείας ως απάντηση στον COVID19 (15 Απριλίου 2020).
- Κίνδυνος αγοράς: Προσωρινή απαλλαγή από τις κεφαλαιακές επιβαρύνσεις για τον κίνδυνο αγοράς, δυνατότητα των τραπεζών να προσαρμόσουν το εποπτικό μέρος αυτής της απαίτησης. Η ΕΚΤ θα μειώσει τον ποιοτικό πολλαπλασιαστή κινδύνου αγοράς. Αυτή η απόφαση θα επανεξεταστεί μετά από έξι μήνες βάσει της παρατηρούμενης μεταβλητότητας (16 Απριλίου 2020).
- Αποδοχή έως και τον Σεπτέμβριο του 2021 του υπάρχοντος καθεστώτος όσον αφορά τα επιλέξιμα εμπορεύσιμα στοιχεία ενεργητικού που χρησιμοποιούνται ως εξασφάλιση σε πιστωτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος και δεν πληρούν τις τρέχουσες ελάχιστες απαιτήσεις πιστοληπτικής ποιότητας (22 Απριλίου 2020).

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Τον Απρίλιο του 2020, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προέβη στην ανακοίνωση των ακόλουθων μέτρων:

- Δέσμη διευκολύνσεων στις τράπεζες για χρηματοδότηση σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις μέσα στην ΕΕ (28 Απριλίου 2020).
- Τροποποιήσεις στον Κανονισμό Κεφαλαιακών Απαιτήσεων («Capital Requirements Regulation («CRR»)»). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει έκτακτα προσωρινά μέτρα για να μετριάσει τον άμεσο αντίκτυπο των εξελίξεων που σχετίζονται με τον κορωνοϊό, προσαρμόζοντας το χρονοδιάγραμμα της εφαρμογής των διεθνών λογιστικών προτύπων στο κεφάλαιο των τραπεζών, αντιμετωπίζοντας πιο ευνοϊκά τις εγγυήσεις του δημοσίου που χορηγήθηκαν κατά τη διάρκεια αυτής της κρίσης, αναστέλλοντας την ημερομηνία εφαρμογής του αποθέματος ασφαλείας για τον δείκτη μόχλευσης και τροποποιώντας την μέθοδο αποκλεισμού συγκεκριμένων ανοιγμάτων από τον υπολογισμό του δείκτη μόχλευσης. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει επίσης, επίσηυση της ημερομηνίας εφαρμογής διαφόρων συμφωνηθέντων μέτρων που ενθαρρύνουν τις τράπεζες για τη χρηματοδότηση υπαλλήλων, μικρών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων και έργων υποδομής.
- Ερμηνευτική ανακοίνωση σχετικά με τα λογιστικά και προληπτικά πλαίσια της ΕΕ. Η ανακοίνωση επιβεβαιώνει τις πρόσφατες δηλώσεις σχετικά με τη χρήση ευελιξίας στους κανόνες λογιστικής και προληπτικής εποπτείας, όπως αυτές που έγιναν από την Επιτροπή Τραπεζικής Εποπτείας της Βασιλείας, την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών («EAT»), και την ΕΚΤ Τράπεζα, μεταξύ άλλων. Για παράδειγμα, η ανακοίνωση αυτή επιβεβαιώνει – και καλωσορίζει – την ευελιξία που υπάρχει στους κανόνες της ΕΕ όσον αφορά την προσωρινή αναστολή αποπληρωμής δανείων στο δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα (κατευθυντήριες γραμμές της EAT στις 2 Απριλίου 2020).

Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών

Τον Μάρτιο και τον Απρίλιο του 2020, η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών («EAT») προέβη στην ανακοίνωση των ακόλουθων μέτρων:

- Ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (Stress Testing): Οι ασκήσεις προσομοίωσης στην ΕΕ αναβλήθηκαν για το 2021 (12 Μαρτίου 2020).
- Εποπτικά αιτήματα: Συνιστάται στις αρμόδιες αρχές να επιδείξουν ρεαλισμό και ευελιξία, καθώς και να αναβάλουν μη απαραίτητες δραστηριότητες (12 Μαρτίου 2020).
- Πυλώνας 2: Οι αρμόδιες αρχές ενθαρρύνονται να κάνουν πλήρη χρήση της ευελιξίας που επιτρέπουν οι Κατευθύνσεις του Πυλώνα 2 (P2G) προκειμένου να παρέχουν την απαραίτητη υποστήριξη (12 Μαρτίου 2020).
- Μερίσματα και επαναγορά μετοχών: Η EAT τόνισε ότι τα ιδρύματα θα πρέπει να αποφεύγουν τη διανομή μερίσματος ή την

Σημειώσεις επί των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Όμιλος

επαναγορά μετοχών και να αξιολογήσουν την πολιτική αμοιβών τους σύμφωνα με τους κινδύνους που απορρέουν από την οικονομική κατάσταση (1 Απριλίου 2020).

- Στάθμιση κινδύνου για τα ανοίγματα ειδικής χρηματοδότησης: Η EAT δημοσίευσε απάντηση στην πρόθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να τροποποιήσει το τελικό σχέδιο ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων («technical standards («RTS»)) της EAT για τον καθορισμό της στάθμισης κινδύνου στα ανοίγματα ειδικής χρηματοδότησης. Η EAT θεωρεί ότι οι προτεινόμενες αλλαγές, παρά τον ουσιαστικό χαρακτήρα τους, δεν μεταβάλλουν σημαντικά το σχέδιο των RTS, καθώς διατηρούν μια καλή ισορροπία μεταξύ της ευελιξίας και της ευαισθησίας στον κίνδυνο που απαιτείται για την προσέγγιση των εσωτερικών διαβαθμίσεων («Internal Ratings Based («IRB»)), καθώς και την ανάγκη για ένα εναρμονισμένο κανονιστικό πλαίσιο (16 Απριλίου 2020).
- Ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα (RTS) για τη συνετή αποτίμηση: Τροποποίηση των ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων για τη συνετή αποτίμηση με την εισαγωγή της χρήσης ενός συντελεστή συνάθροισης 66% που θα εφαρμοστεί έως τις 31 Δεκεμβρίου 2020 στο πλαίσιο της λεγόμενης βασικής προσέγγισης (22 Απριλίου 2020).
- Εποπτικός Έλεγχος και Διαδικασίες Αξιολόγησης («Supervisory Review and Evaluation Process (SREP)») 2020: Ανάγκη για μια ρεαλιστική προσέγγιση που να εστιάζει στους πιο σημαντικούς κινδύνους και αδυναμίες που οφείλονται στην εν λόγω κρίση (22 Απριλίου 2020).

Συμβούλιο των Υπουργών Οικονομικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Στις 12 Μαρτίου, Οι Υπουργοί Οικονομικών των κρατών μελών της ΕΕ συμφωνούν με την εκτίμηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ότι οι όροι για τη χρήση της γενικής ρήτρας διαφυγής του δημοσιονομικού πλαισίου της ΕΕ – μια σοβαρή οικονομική ύφεση στη ζώνη του ευρώ ή στην Ένωση συνολικά - πληρούνται.

Η χρήση της ρήτρας θα εξασφαλίσει την απαραίτητη ευελιξία για τη λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για τη στήριξη των συστημάτων υγείας και πολιτικής προστασίας και για την προστασία των οικονομιών μας, μεταξύ άλλων μέσω περαιτέρω κινήτρων ενίσχυσης και συντονισμένης δράσης, σχεδιασμένης, καταλλήλως ώστε να είναι έγκαιρη, προσωρινή και στοχευμένη, από τα Κράτη Μέλη.

Οι Υπουργοί παραμένουν πλήρως αφοσιωμένοι στο σεβασμό του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Η γενική ρήτρα διαφυγής θα επιτρέψει στην Επιτροπή και στο Συμβούλιο να αναλάβουν τα αναγκαία μέτρα συντονισμού των πολιτικών στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, απομακρύνοντας παράλληλα τις δημοσιονομικές απαιτήσεις που ισχύουν κανονικά για την αντιμετώπιση των οικονομικών συνεπειών της πανδημίας.

Ευρωπαϊκή Ένωση Τραπεζών

Στις 25 Μαρτίου 2020, η Ευρωπαϊκή Ένωση Τραπεζών προέβει σε ανακοίνωση προκειμένου να διευκρινίσει ότι τα γενικευμένα μέτρα αναστολής πληρωμών που έχουν ληφθεί για το δημόσιο και ιδιωτικό τομέα και στο βαθμό που δεν είναι εστιασμένα στον τύπο δανειολήπτη, αλλά αντιθέτως απευθύνονται σε ένα ευρύ φάσμα κατηγορίας προϊόντων ή πελατών, δεν οδηγούν αυτόματα σε κατηγοριοποίηση της οφειλής σε αθέτηση, με βάση το ΔΠΧΑ 9 ή σε οφειλή με ένδειξη αδυναμίας πληρωμής.

Ελληνική Ένωση Τραπεζών

Η Ελληνική Ένωση Τραπεζών ανακοίνωσε το Μάρτιο του 2020 ότι οι εργαζόμενοι, οι ελεύθεροι επαγγελματίες και οι μικρές επιχειρήσεις που επηρεάζονται άμεσα από την κρίση του COVID-19, στο πλαίσιο των ληφθέντων από την κυβέρνηση ήδη μέτρων για αναστολή των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων τους, με σκοπό την αντιμετώπιση της πανδημίας, θα επωφεληθούν, εφόσον το επιθυμούν, με παράταση αποπληρωμής των δανειακών υποχρεώσεων για σύντομο χρονικό διάστημα. Επιπλέον, οι επιχειρήσεις που επηρεάστηκαν από τα μέτρα που λήφθηκαν για την κρίση του COVID-19 θα επωφεληθούν επίσης, εάν το επιθυμούν, με αναβολή της καταβολής χρεολυσίων, ενώ παράταση 75 ημερών έχει δοθεί για μεταχρονολογημένες κατά τη λήξη τους.

Παρόμοιες πρωτοβουλίες έχουν αναληφθεί από άλλες χώρες και κεντρικές τράπεζες στις δραστηριοποιείται ο Όμιλος.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 22: Γεγονότα μετά την ημερομηνία αναφοράς

Τα γεγονότα μετά την ημερομηνία αναφοράς περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- Για τις τροποποιήσεις δανείων πελατών αναφορικά με τον COVID-19 που έχουν υιοθετηθεί από την Τράπεζα και για τα μέτρα που έχουν ληφθεί από τις αρχές μετά την περίοδο αναφοράς βλ. Σημείωση 21.